

DE
BEDELARES
door

J. DE KIERDE.

DE TWEE GELUKZOEKERS
UIT HET HOOGDUITSCH

TWEE VERHALEN VOOR OUD EN JONG.

UITGAVE VAN C. SCHOOK TE GORINCHEM.

DE BEDELAARSTER.

Op eenen schoonen morgen in de maand April van het jaar 18—, was op het buiten van den heer Peters alles in drukke beweging. De huisvader vierde zijn geboortefeest, en het scheen of de lieve zon mee wilde werken, om dezen dag tot een waren feestdag te maken, zoo vroolijk en opwekkend schoot zij hare vriendelijke stralen. Reeds vroeg in den morgen hadden Jansje en Maria de eerste lentebloemen verzameld, om vaders leuningstoel feestelijk te versieren; Johan en Karel hadden proeven gegeven van hunne vorderingen in het schrijven in verzen van eigen maaksel, die, mochten zij altijd niet even vloeiend zijn, daarom niet minder welgemeend waren, en de zestienjarige Anne had vader een sierlijk bewerkte beurs aangeboden; en daar de heer Peters zijn tevredenheid over de blijken van liefde en gehechtheid zijner kinderen betuigd had, gevoelden allen zich recht gelukkig.

De knapen en meisjes sprongen vroolijk door den tuin rond en tuurden van tijd tot tijd den weg langs, om te zien of zij het rijtuig van den heer Bruin nog niet konden bemerken, die beloofd had, den feestdag in het midden zijner vrienden te komen doorbrengen. Wel zesmaal hadden zij gereed gestaan, om die gewenschte tijding in huis over te brengen, en dan bemerkte, dat zij zich vergist hadden. Zij staarden juist

met zeer veel belangstelling een ooielaar na, toen zij eindelijk bemerkten, dat het rijtuig reeds zeer nabij was.

»Daar is hij; daar is hij!» riepen allen uit éenen mond, terwijl zij driftig de kamer binnenvoeren; het rijtuig staat reeds voor het hek.»

Dadelijk stonden vader en moeder Peters op, om hun gast te ontvangen, en Anne staakte pianospel en zang, om hem insgelijks te verwelkomen.

Hij was een vriendelijk oud man, de heer Bruin; zijn zilverwit haar gaf iets eerwaardigs en deftigs aan zijn voorkomen; maar liefde en hartelijkheid spraken uit zijn helder oog. Als geneesheer was hij sedert jaren met de familie Peters in betrekking geweest; en daar hij niet alleen de gezondheid des lichaams op het oog had; maar ook vaak een gepast woord wist in te vlechten, dat tot het welzijn der ziel kon strekken, was die betrekking allengs inniger geworden. Daarvan getuigde dan ook de hartelijke toespraak, waarmede hij zijn vriend Peters op zijn geboortefeest begroette, en die niet alleen op tijdelijk geluk en aardschen voorspoed betrekking had.

Als vriend des huizes was de heer Bruin van oud en jong bemind: de darterle jongens staakten hun spel, om naar een verhaal van den heer Bruin te luisteren, die zoo mooi vertellen kon; en de altijd bezige handen der meisjes bleven wel

eens onwillekeurig stilstaan, als hij zoo met de kinderen sprak. Hij hield dan ook met recht veel van hen; vooral was de aanvallige Anne, met haar zilverreine stem zijn lieveling. Hij sprak gaarne en veel met haar, en zocht door zijne vriendelijke gesprekken degelijker beginselen in haar gemoed te storten, dan men vaak bij meisjes van haren leeftijd aantreft.

Het was een lust om te zien, hoe het jonge volkje, toen vader en moeder hun gesprek staaften, zich om hun ouden vriend schaarde. Ieder had iets te vragen, te vertoonen of te vertellen. Alleen Anne scheen thans te zeer in haar studie aan de piano verdiept, om heden deel aan de gesprekken te nemen; en eerst neuriënd, doch allengs luider, lief zij hetzelfde lied aan, dat zij bij de aankomst van den waarden vriend had afgebroken.

De welluidende tonen trokken zijn aandacht, en door de drukte der knapen heen, ving hij eenige woorden van den zang op, die medelijden en hulp schenen af te smeeken.

»Wat zingt mijn Anne daar toch voor een lied?» vroeg de heer Bruin. Anne zag vader en moeder en dezen zagen elkander aan.

»Ja!» sprak de heer Peters eindelijk, »wij moeten het vriend Bruin maar vertellen. Gij kent, geloof ik, onzen neef Hendriks, een fatsoenlijk jongman, zeer aangenaam in den omgang, en zijn gezelschap wel waard; hij is vooral een vriend

van zingen en reciteeren, en het is wel de moeite waard, hem te hooren. Verleden week gaf hij ons een bezoek, en bij die gelegenheid maakte onze Anne muziek met hem. Hij prees hare stem dan hemelhoog, drong er bij ons op aan, haar talent toch vooral te ontwikkelen en sloeg ons aanstonds daartoe een middel voor. Hij is namelijk lid van een liefhebberijkomedie, waaraan hij zegt in dit opzicht veel te danken te hebben, en raadde ons aan, ook haar van tijd tot tijd daarbij een rol te laten vervullen. Thans juist was er een zeer geschikte gelegenheid om er althans eens een proef van te nemen: er is een gemakkelijke rol over, voor een jonge vrouw, die met een kind bedelt, en niet anders te doen heeft, dan eenige coupletten te zingen. Om de waarheid te zeggen, heb ik half en half mijn woord gegeven. Moeder had er wel veel op tegen, maar het is een besloten kring en dus zie ik er zooveel kwaads niet in. Ik weet, dat gij de jeugd ook wel een uitspanning gunt, wees dus zoo goed, ons in dit geval eens te raden. — Neef heeft intusschen muziek gezonden en Anne studeert, alsof zij morgen reeds moest optreden.”

De heer Bruin was door het verhaalde zichtbaar getroffen. — »Aan tafel” riep Karel, die onder die mededeeling de kamer was uitgegaan. Ieder stond op en de dokter kon zijn raad tot geschikter gelegenheid wel uitstellen.

Het viel Anne, zoowel als vader en moeder Peters in het oog, dat de heer Bruin aan tafel bijzonder weinig sprak (de kinderen hadden het thans te druk met den maaltijd, om die opmerking te maken), zoodat toen de tafel afgenomen was en de kinderen in den tuin waren gaan spelen, Anne het eerst het zwijgen afbrak met te vragen: »Lieve dokter! zijt ge niet wel? Gij zijt heden bijzonder stil.”

»Lieve kind!” was het antwoord, »gij moet zoo iets een oud man ten goede houden. Evenwel, daar gij thans bepaald vraagt, en ik het antwoord op een andere vraag nog schuldig ben, wil ik u, terwijl wij hier zoo vertrouwelijk bij elkander zijn, tot antwoord wel een geschiedenis verhalen.”

Ieder schoof zijn stoel nader bij, waarbij Anne wel zorgde, dat zij naast den goeden oude kwam te zitten, en de heer Bruin verhaalde het volgende:

»In den aanvang van December was het vreeselijk koud. Alle slooten en rivieren waren reeds met ijs bedekt en de velden met hun donsigen wintertooi bekleed. Op een ruwen avond, die een einde maakte aan den korten winterdag, woei de scherpe oostewind de sneeuw over de velden rond, of hoopte ze, waar zij tegenstand vond, hoog opeen. Wie niet door dringende bezigheden geroepen werd, verkwikte zich aan den huislijken haard; en echter trokken er verscheidene mannen, de meesten met een pak of kast beladen, mor-

ronde, soms ook wel vloekend, dwars over de heide heen. Het was een troep reizende muzikanten, die met hier en daar op kermissen en bruiloften te spelen, een sober stukje broods verdienden. Sedert eenige dagen waren zij in een zeker landstadsje aangekomen, en voor hedenavond op het landgoed van den heer P. besteld, om op zijn bruiloftsfeest te spelen. Zij hadden wel slechts een uur tot zijn landgoed af te leggen; maar de vroeg vallende avond deed hen hunne schreden verdubbelen; ook zouden zij wel eenigen tijd noodig hebben, om hunne verkleumde vingers te verwarmen, eer zij aan hunne instrumenten de opwekkende tonen konden ontlokken.

Reeds van verre blonk hun door de duisternis het fonkelende licht uit het kasteel tegen. In de bovenvertrekken waren de aanzienlijke gasten nog aan den feestdisch gezeten. Aanzienlijke vrouwen en jonge dames, sierlijk uitgedost, en officieren van verschillenden rang en wapen, zaten daar in een bonten kring. De landheer zelf was ook in krijgsdienst, en zijn bruid, de dochter van een voornaam generaal. Ook voor de bedienden was in de benedenkamers een rijkelijk feestmaal toebereid; en terwijl daarboven de aanzienlijke gasten zich aan de tonen der krijgsmuziek verlustigden, zouden onze muzikanten de dienstboden en dorpbewoners een dergelijk genoeg ver-
schaffen.

Toen de wandelaars vermoeid en verkleumd binnentraden, was het gezelschap nog aan tafel gezeten. Zij werden dan ook rijkelijk van het noodige voorzien, om zich te verkwikken en krachten te verzamelen voor de langdurige taak; want men had het er eens recht op gezet, om met de dienstmeisjes van het huis en de flinke boerendochters naar hartelust in het rond te springen. De vroolijkheid was beneden ook veel luidruchtiger, dan boven, daar hier de perken der welvoeglijkheid niet angstvallig in het oog gehouden werden en aan de jeugdige dartelheid een ruimeren teugel lieten.

Eensklaps echter ontstond er in de zaal een doodelijke stilte; zwijgend zag ieder met gespannen aandacht naar de deur. Een jonge vrouw, met lompen bedekt en een kind op den arm, trad binnen en staarde den kring rond met blikken, waarin vertwijfeling en waanzin te lezen waren. Op het bleeke gelaat en de blauwe lippen waren de sporen van voormalige schoonheid nog te zien. Het gezicht van die ongelukkige maakte op ieder zulk een schrikwekkenden indruk, dat het luidruchtig jubelen, zoodra zij binnentrad, eensklaps door een angstig zwijgen werd vervangen. Toen de bedelaarster eenige minuten daar gestaan had, alsof de glans van het licht hare oogen pijnlijk aandeed, maakte zij plotseling een stuipachtige beweging. Zij legde het kind op een

stoel neder, en begon met een doffe stem, doch die door merg en been drong, het volgende te zingen:

Hongrig en bedekt met lompen,
 Zwerf ik om door weér en wind;
 Laaft toch met één' dronk, één bete,
 Mij en mijn versmachtend kind!

Hart en eere en alles schonk ik
 Onbedachtzaam en verblind,
 Nu laat mij de ontrouwe zwerven,
 Mij, en zijn rampzalig kind!

't Hart doorboord van smaad en schande,
 Daar ik heul nog hulpe vind,
 Dool ik beedlend langs de wegen,
 Met mijn hulploos, hongrig kind.

In ellende en leed verzonken,
 Klaag ik jammerend mijn nood,
 Doch een: »Pak u voort" gewordt mij
 Vaker, dan een stukje brood.

Hongrig en bedekt met lompen,
 Zwerf ik om door weér en wind;
 Laaf toch met één dronk, één bete
 Mij en mijn versmachtend kind!

Terwijl de ongelukkige dit lied met tooneelmattige gebaren zong, was het in de kamer zoo stil, dat men een speld kon hooren vallen. De stem der zangeres was dof en gevoelloos; maar

de zangwijze zacht en roerend. Het duurde verscheiden minuten eer het gezelschap van den on-aangenamen indruk bekomen was. Eindelijk bracht de huishoudster de arme vrouw naar de keuken en gaf haar daar te eten, waardoor onder de feestvierenden de vreugde en vroolijkheid terug keerde, ja nog doller en uitgelatener werd, als wilden zij daardoor de verloren oogenblikken weder inhalen. Weldra keerde de huishoudster terug, en verhaalde aan sommige gasten, dat de bedelaarster, zonder te bedanken, en met een trotsche houding was heengegaan, zeggende, dat zij in het dorp wel gelegenheid zou vinden om te overnachten.

Intusschen liep de maaltijd ten einde en riep men de muzikanten toe, hunne instrumenten voor den dag te halen en voor den dans eens lustig op te spelen.

Onder de gasten was een bejaarde vrouw, die den landheer in zijn kindsheid had opgepast, en die nu uit dankbaarheid door hem werd onderhouden. Vrouw Vonk, zoo was haar naam, woonde in een klein huisje, bijna aan het eind van het dorp gelegen. Dit huisje, met den tuin en een stukje grond, was haar, benevens een klein jaargeld, door den landheer voor haar leven toegestaan. Zij hield een koe, een paar geiten en eenige kippen, zoodat zij een onbekommerd bestaan en tevens dagelijksche bezigheid vond.

Haar man en vijf kinderen had zij ten grave zien dragen; doch juist deze beproevingen hadden haar hart tot den Heiland gevoerd; en dankbaarheid aan Hem, die zooveel voor zondaren leed, had haar gemoed lijdzaamheid geschonken. Zonder ongeloovig te morren, had zij het leed, haar opgelegd, gedragen en den Heere gezwegen.

Toen de maaltijd geëindigd was, en de eerste tonen der viool de voeten der danslustigen in beweging brachten, verliet zij ongemerkt de kamer, overtuigd, dat men hare afwezigheid niet zou bespeuren; zij ging naar de keuken, waar zij haar lantaarntje aanstak, om zich naar haar woning te begeven.

Nog altijd gierde de wind door de boomen en strooide de sneeuw langs den weg. Langzaam en voorzichtig ging zij de dorpsstraat langs. Juist zou zij het pad opgaan, dat naar haar hut geleidde, toen zij in haar nabijheid luid hoorde zuchten. Zij luisterde, en weldra onderscheidde zij een jammerlijk gekerm. Zij lichtte met haar lantaarntje naar alle kanten rond, om te zien vanwaar die klaagtoon kwam, en bespeurde eindelijk op den drempel van een boerenwoning een donkere gestalte, die, van koude bibberend, neergezeten was en dit jammerend geluid maakte.

Vol medelijden trad zij nader en herkende de bedelaarster met haar kind. Op hare vragen kreeg ze geen antwoord; echter bemerkte zij, dat de

ongelukkige telkens aan de deur klopte, als wenschte zij binnen gelaten te worden; daar de bewoners echter allen op het feest tegenwoordig waren, was dat kloppen natuurlijk vergeefs, en dan hief de arme vrouw telkens een kreunend gejammer aan.

»Kom met mij mede,» sprak vrouw Vonk haar vriendelijk toe; doch de bedelaarster staarde haar met wezenlooze blikken aan, zonder de geringste beweging te maken om haar te volgen.

Eindelijk nam vrouw Vonk haar bij de hand; eerst toen scheen deze iets van haar bedoeling te begrijpen. Zij stond op en volgde haar zwijgend, als een kind; echter niet zonder van tijd tot tijd een smartelijken kreet te slaken. Met veel moeite gelukte het vrouw Vonk de ongelukkige naar haar hut te geleiden. Dadelijk maakte zij vuur aan, en al spoedig hing er een ketel water te koken, dat het gonsde. Terwijl de thee stond te trekken, ontdeed zij de arme vrouw, die zich als een kind liet behandelen, van de gescheurde klederen en bracht haar in haar eigen bed, waar zij, na het gebruik van eenige koppen van den warmen drank, in een gerusten slaap viel. Nu zag vrouw Vonk naar het onnoozele wicht om: het was een meisje van omstreeks twee jaren, vernagerd van gebrek en koude en in de overblijfsels van een ouden mantel gewikkeld. Zij reinigde het in warm water, gaf het eenige melkspijs, in dor haast gereed gemaakt, en legde het nevens

zich op het leger, dat zij voor zichzelf op den grond had uitgespreid.

Het was reeds meer dan middernacht, toen zij de vermoeide leden nederstrekke; doch ook nu ontvlood de slaap hare oogen. De gedachte, wat zij met de twee ongelukkige voorwerpen, die onder haar dak een verkwikkenden slaap genoten, aanvangen zou, liet haar rust noch duur. Zij verliet dus haar leger weer vroegtijdig, ontstak vuur en licht en zocht, terwijl zij het ontwaken harer beide gasten afwachtte, de verscheurde kleedingstukken zoo goed mogelijk in een bruikbaren staat te brengen.

Het eerst ontwaakte het arme wichtje. Spoedig nam zij het op, en zette, na het eenig voedsel gereikt te hebben, de reiniging van den vorigen avond voort. Nog was zij hiermede niet gereed, toen ook de moeder wakker werd, in het bed overeind ging zitten en met starende blikken in het rond zag. Vrouw Vonk zag haar vriendelijk aan, doch ontving geen antwoord; wie zij was, vanwaar zij kwam, waar zij heen wilde — niets kon zij uit haar krijgen; zij merkte dan ook alras, dat zij met een volstrekt waanzinnige te doen had. Zij hielp haar dus opstaan en aankleeden, waarbij zij nog menig stuk van haar eigene kleeding voegen moest, waarna de ongelukkige haar kind op den arm nam, zich voor den spiegel plaatste en met een akeligen lach en met too-

neelmatige bewegingen hetzelfde lied weer aanhief, waarmede zij den vorigen avond de gasten op het kasteel zulk een schrik had aangejaagd.

»Wat zal ik met haar aanvangen!» zuchtte vrouw Vonk, en zij zond een knaapje, dat juist haar deur voorbijging, naar den dorpsleeraar, met vriendelijk verzoek, zoo spoedig doenlijk eens bij haar te komen. Spoedig was deze dan ook in hare hut, en had zij hem haar verlegenheid meegedeeld. Doch ook de leeraar kon evenmin de zielskranke tot het mededeelen van haar toestand brengen. Uit de wijze, waarop zij sprak, meende hij echter te kunnen besluiten, dat zij van fatsoenlijke familie zijn moest; en daar zij soms geheele fragmenten, die uit een of ander tooneelstuk genomen schenen, voordroeg, en daar tusschen haar lied:

Hongrig en bedekt met lompen

zong, vermoedden de goede lieden, dat zij een tooneelspeelster voor zich hadden.

Op verzoek van den leeraar hield vrouw Vonk de ongelukkige bij zich. Dominé zond haar zijne dienstmaagd tot ondersteuning en liet gedurig vragen, hoe de kranke zich bevond. Op den derden dag lag zij in een ijlende koorts; in haar verbeelding scheen zij zich steeds in een fatsoenlijk gezelschap te bewegen. Soms sprak zij een verschrikkelijken vloek uit over haar verlei-

der, dien zij Albert noemde, en over het tooneel; en daar er op het dorp geen geneesheer woonde, en de leeraar eenige kennis van medicijnen had, kwam hij zelf haar bezoeken. Van dag tot dag echter nam de vrouw in krachten af; hoop op beterschap deed zich niet op; integendeel vertoonden de teekenen van den naderenden dood zich weldra op het vervallen gelaat.

Slechts weinige uren vóór haren dood, kwam de kranke tot het gebruik harer zinnen terug. Na een rustigen slaap ontwaakte zij als uit een droom, wreef de oogen met hare magere vingers, zag den leeraar, die aan haar bed gezeten was, eenigen tijd aan en vroeg hem, waar zij toch was. Deze verhaalde haar zoo kort mogelijk, hoe zij met haar kind op deze plaats gekomen was. Vurig begeerde zij haar kind te zien, en toen men het haar bracht, sloot zij het in hare armen, boog er zich over heen, bedekte het met kussen en brak in een stroom van tranen uit.

De leeraar liet haar uitweenen. En toen zij eenigszins tot bedaren was gekomen en van de verkwikking, haar door vrouw Vonk aangeboden, iets genuttigd had, vroeg hij haar, of zij zich haar afgelegde levensbaan ook kon herinneren, en of zij ter verlichting van haar smart en ter geruststelling van haar geweten aan hem, een dienaar des goddelijken Woords, ook iets toe te vertrouwen had.

Een geruimen tijd bleef de kranke zwijgend en nadenkend liggen, alsof zij hare gedachten eerst moest verzamelen; eindelijk brak zij handenwringend in tranen uit:

»Ja, eerwaarde heer! mijn schuld en mijn ellende staan mij maar al te duidelijk voor den geest. Zoo ellendig rampzalig als ik, stond er wellicht nooit een zondaar voor de poort der eeuwigheid — o, laat mij mijn hart voor u ontlasten! Aan het eind van een verbeuzeld leven, rijzen mijne zonden als hooge bergen voor mij op.»

»Dank God,» sprak de leeraar, »dat zijn genade u nog eenige heldere oogenblikken schenkt. Laat die dan ook aan een oprechte schuldbelijdenis en hartelijk berouw gewijd zijn. Zulke vermoeide en belaste zielen heeft de Heere Jezus tot zich geroepen.» Onder deze en dergelijke toespraken, kwam de ongelukkige tot eenige kalmte en ving het verhaal aan van haar leven, dat door vele tranen en zelfbeschuldigingen afgebroken werd, en op het volgende neerkwam:

»Mijne ouders waren fatsoenlijke lieden; mijn vader bekleedde als ambtenaar een aanzienlijke betrekking in de hoofdstad, en had zich door zijn ijver de achting en genegenheid van zijne chefs verworven; mijn moeder was de dochter van een rijken koopman. Hun huwelijk was, zooals men dat gewoonlijk noemt, gelukkig. Den tijd, die mijn vader van zijne ambtsbezigheden overbleef,

bracht hij steeds in ons midden door. Indien wij niet gezamenlijk een wandeling deden, gaf hij ons tehuis onderricht in de muziek, waarin hij zelf niet onbedreven was, en waarin wij al spoedig aanmerkelijke vorderingen maakten, zoodat ons huis, bijzonder in de lange winteravonden, de verzamelplaats werd van jongelieden, die smaak vonden in muziek en zang. Ik was de jongste van vijf kinderen; en daar ik van der jeugd af een schoone stem had, wijdde mijn vader zijn gansche opmerkzaamheid aan mij. Door mijn gelukkig gehoor geholpen, leerde ik onder zijn leiding al spoedig niet alleen eenvoudige liederen, maar ook moeilijker stukken vaardig uitvoeren. Overigens bekommerden onze ouders zich weinig om onze opvoeding, en werden wij, toen wij de school verlaten hadden, in alles, zelfs in onze lectuur, geheel aan onszelf overgelaten. Maar hoe wij ons in voorname kringen te gedragen hadden, en wat er tot den fijnen gezelschapstoon behoort, werd ons door onze moeder zorgvuldig ingeprint. De lompen, waarin gij mij gevonden hebt, zouden u geenszins doen vermoeden, met hoeveel zorg ik in de geheimen en kunsten van het toilet onderwezen ben geworden. Ach! hoe vaak heb ik in den tijd van mijn ongeluk mijzelve gevraagd, waarom toch vele ouders hunne kinderen zoo dwaselijk opvoeden, alsof het er op toegelegd ware, hen een prooi der ijdelheid te doen

worden. Hadden mijne ouders mij goede beginselen ingeprent, ik zou misschien zoo diep niet gezonken zijn; maar ik was een ijdel en lichtzinnig meisje, dat aan niets dacht, dan zich op te schikken en te behagen. Mijn vader was gewoon te zeggen: »Ik voed mijne kinderen zoo op, dat zij eerlijk door de wereld kunnen komen." Door de wereld ben ik dan ook gekomen; ik had er ook wel *eerlijk* door kunnen komen; en zeker kom ik er ook spoedig *uit*; maar waarheen? Deze gedachte kwelt en beangstigt mij, en heeft mij zelfs in mijn waanzin nooit verlaten.

Mijn moeder was een getrouw bezoeker van den schouwburg, en deed ook bij mij een hevigen hartstocht voor die verlustiging ontstaan. Mijn vader maakte geen zwaarigheid dien in te willigen, daar hij van oordeel was, dat daardoor mijn muzikale aanleg ontwikkeld zou worden, terwijl mijn moeder meende, dat men zich dáar slechts sijne manieren, bevalligheid en goeden toon kon eigen maken. Ik bezocht dus van mijn vijftiende jaar af, geregeld twee- of driemaal in de week den schouwburg of de opera. Daarenboven trok mijn geest een verderfelijk voedsel uit het lezen van romans, die ik, daar mij in de huishouding weinig of niets werd opgedragen, bij dozijnen verslond. Een jong koopman, die als een verre bloedverwant toegang tot ons huis had, koos en bezorgde mij er steeds nieuwe. Hij was zelf een

soort van vrijgeest en beoefenaar van de dichtkunde. Weldra werd ik het voorwerp van zijne vurigste liederen, en ik liet mij niet lang smeeken. Mijne ouders hadden volstrekt niets tegen onze vereeniging. Ik werd zijn verloofde en dweepte van onvergankelijk geluk, daar onze neigingen en gevoelens volkomen overeenstemden.

Mijn minnaar was lid en medebestuurder van een liefhebberij-tooneel; een gezelschap, dat uit jongelieden uit den burgerstand bestond, die om de vier of zes weken, kleine tooneel- of blijspelen, ja zelfs wel eens gemakkelijke opera's uitvoerden, waarbij men soms personen uit den aanzienlijken stand onder de toeschouwers telde. Spoedig voerde hij mij, om met mij te schitteren in dezen kring, waar ik van alle kanten gevleid en dringend uitgenoodigd werd, om aan de opvoeringen deel te nemen. De toejuichingen, die ik daar ontving, streelde mijn geliefde, en hij liet mij, om mijn talent te volmaken, door een tooneelspeler van beroep, lessen in de declamatie geven.

Ik baadde in genot en verrukking, vooral toen ik bij de opvoering van een door mijn verloofde vervaardigd tooneelstuk, waarvan hij de hoofdrol bepaaldelijk voor mij geschreven had, uitbundig werd toegejuicht. Maar ach, hoe duur zou mij dat te staan komen! — Onder de toeschouwers bevond zich een voornaam jongmensch, die een hoogen rang in den krijgsdienst bekleedde en bij

het hof in dienst stond. Deze beijverde zich zeer, om met mijn minnaar bekend te worden, en had daartoe bijzondere redenen. Hij had namelijk een rijken oom, wiens erfgenaam hij hoopte te worden, en wien hij daarom alle opmerkzaamheid bewees. Nu had hij het plan gevormd, om ter eere van dien oom een tooneelstuk, dat hij zelf geschreven had, te doen opvoeren. Hij drong bij mijn minnaar aan, hem daartoe met het personeel en de garderobe van zijn gezelschap behulpzaam te zijn, en beloofde daarvoor een aanzienlijke som in de gezelschapskas te storten. Gaarne stemde ons gezelschap daarin toe. De rollen werden verdeeld, en mij viel de hoofdrol ten deel. Als bedelaarster zou ik met een kind optreden en verschillende aria's voordragen, welke de officier, die ook de muziek beoefende, zelf gecomponeerd had. Onder deze was ook het lied, dat mij zelfs in mijn waanzin in het geheugen bleef, en dat gij mij zeker meermalen zult hebben hooren zingen. Bij de voorbereidende oefeningen had de officier meermalen aanleiding, om bij ons aan huis te komen, om mij sommige aanwijzingen te geven. Hij was een zeer beschaafd man, die zich alle moeite gaf om mij te bevallen.

Kindelijk kwam de dag der uitvoering. Met de bewuste aria oogste ik de grootste goedkeuring in. Ach, hoe weinig dacht ik toen, dat dit lied een zoo geheel op mij passen zou! Sedert dien

tijd bezocht de officier ons huis zeer dikwijls, was weldra een dagelijksch bezoeker van onze muzikale avondvereenigingen, zocht mij steeds in den schouwburg op en werd zelfs lid van ons tooneelgezelschap. Met al de lichtzinnigheid, die hem eigen was, liet hij zijn liefde voor mij openlijk blijken. Van mijne zijde zag ik in zijn gedrag niets anders, dan de vrijheid, die zulke hooggeplaatste heeren gewoon zijn zich jegens een burgermeisje te veroorloven. Mijn moeder daarentegen was met het denkbeeld van zulk een aanzienlijken schoonzoon zóo ingenomen, dat zij medewerkte, om het bij mijn verloofde zoover te brengen, dat hij van mij afzag, terwijl zij den officier gestadig aanmoedigde. Deze vroeg mij dan ook ten huwelijk; doch sloeg mij en mijn moeder kort daarna voor, om ons huwelijk in stilte te voltrekken, daar zijne bloedverwanten, en vooral zijn oom, nimmer zou toestemmen, dat neef met een burgermeisje in het huwelijk trad, en hij dus gevaar zou loopen, door zijn huwelijk de geheele erfenis te verliezen.

Tot zulk een huwelijk zou mijn vader nooit zijn toestemming gegeven hebben, zelfs durfde mijn moeder hem daarover niet spreken. Bij al zijne zwakheden bezat hij een eerlijk karakter: geen haar breed zou hij afgeweken zijn van hetgeen plicht hem gebod, en dat duldde hij ook niet van zijne kinderen. Mijn moeder hielp dus

mee een plan te beramen, waarbij ik geschaakt worden, in een klein, naburig stadje trouwen en vervolgens over de grenzen zou gevoerd worden. Om alle opzien te vermijden, zou dan mijn man in dienst blijven, totdat hij meester van zijn vermogen geworden was.

Dit plan slaagde gelukkig; en in een nabijgelegene grensstad, waar mijn man mij van tijd tot tijd bezocht, leefde ik zeer gelukkig, totdat ik moeder werd. Intusschen waren de bezoeken van mijn man allengs zeldzamer geworden, zelfs zijne brieven gewerden mij met telkens grooter tusschenpoozen. Eindelijk berichtte mij zijn zaakwaarnemer, dat hij op het punt stond, met een rijke erfdochter in het huwelijk te treden, en mij een klein jaargeld aanbood, indien ik besluiten kon, om nimmer te spreken van de betrekking, waarin wij tot elkander hadden gestaan.

Dit bericht, dit aanbod, maakte mij razend. Ik begaf mij op reis met oogmerk om, ingeval hij mij verloochende, hem gerechtelijk te vervolgen; doch weldra bleek het mij, dat het gewaande huwelijk een ellendig bedrog geweest was, en ik langs dien weg niet de minste aanspraak maken kon. Intusschen was door mijne aansporingen de zaak ruchtbaar geworden, en weigerde de trouwelooze mij voortaan den minsten onderstand. Nu wendde ik mij tot mijn vader; doch deze verbood mij zijn huis en wilde

mij niet meer als dochter erkennen. Mijn moeder was weinige weken na den treurigen afloop eener zaak, waarin zij zelve zoo grootelijks de hand had gehad, gestorven. Wel had zij mij eenig geld gezonden; maar dat was spoedig verteerd. Op een zolderkamertje verborgen, zag ik het gebrek met rassche schreden naderen. Alles, wat nog uit betere dagen was overgebleven, moest ik stuk voor stuk verkoopen, en toen ik van alles ontbloot was, zette men mij zonder erbarmen ten huize uit en liet mij aan mijn lot over.

Van toen af verspreidde zich een donkeren nacht over mijn geest. Van hetgeen er verder met mij gebeurd is, herinner ik mij alleen, dat ik met mijn kind bedelend van plaats tot plaats rondzwierf, en dikwijls vreeselijk van honger en koude geleden heb; doch over al het andere ligt een dichte sluier. Waar ik thans ben, en hoe ik hier ben gekomen, weet ik volstrekt niet. Zelden echter is het mij mogen gebeuren, zooals hier, in een warme kamer en op een goed bed te rusten. Zoo wil mij de goede God dan, na een langdurig en smartelijk lijden, een rustig sterfuur toestaan. Maar neen; thans eerst zal mijn ellende een aanvang nemen! Hoe zal ik, na lichtzinnig zonde op zonde gestapeld te hebben, voor het aangezicht van een rechtvaardig God verschijnen!"

Zoo eindigde de beklagenswaardige bedelaarster

het verhaal van haar levensloop, dat zij, door zwakte en aandoeningen, die haar overstelpten, bij herhaling had moeten afbreken. Schreiend stond vrouw Vonk aan de legerstede. Ook de predikant was zeer getroffen. Hij sprak de ongelukkige met hartelijkheid toe; doch bemerkte bij dit gesprek, dat zij met de groote waarheden des cristendoms bijna geheel onbekend was. Bij deze verbrijzelde ziel mocht hij dus de schoone taak van den evangeliedienaar in den velsten zin des woords vervullen: hij mocht haar met de blijde boodschap bekend maken. Vol berouw, maar vol hoop en vertrouwen, ontsliep zij aan den avond van den volgenden dag. Tot het laatste oogenblik behield zij het volle gebruik van hare verstandelijke vermogens. Kort voor haar laatsten ademtocht wenschte zij haar kind nog eens te zien en te omhelzen. Zij kuste het onder het storten van vele tranen, en het was haar een groote troost, toen vrouw Vonk haar beloofde, dat zij het kind bij zich houden en er voor zorgen zou.

De leeraar deed alles, wat hij kon, om de bloedverwanten van zijne beschermeling op te sporen; maar, daar zij noch haar familienaam, noch den naam van haar verleider had willen zeggen, was al zijn moeite tevergeefs. Vrouw Vonk hield getrouw haar woord. Zij voedde het kind op, alsof het haar eigen was; en de lieve

kleine bracht niet weinig toe, om den avond van haar leven te verhelderen en te veraangenamen.

Ongeveer twaalf jaren daarna, zoo ging de heer Bruin met zijn verhaal voort, nam de landheer, van wiens bruiloft wij zoo even spraken, zijn ontslag uit den krijgsveld, om in den kring van zijn gezin rustig te leven. Ik was destijds drieëntwintig jaar oud, had juist mijne studiën volbracht en zocht in een of ander landstadje naar een gunstige gelegenheid, om mijn praktijk aan te vangen. Bij een ongezochte ontmoeting vernam die heer mijn voornemen en gaf mij den raad, om mij in de nabijheid van zijn kasteel te vestigen, en bood mij een niet onaanzienlijk jaargeld, indien ik mij met de geneeskundige zorg van zijne familie en talrijke onderhoorigen wilde belasten. Dit aanbod was al te uitlokkend voor iemand, die noch vermogen, noch vooruitzichten had, zoodat ik het zonder bedenken aannam en aldus het kasteel dagelijks bezocht.

Hoe rijkelijk de landheer ook met aardsche goederen gezegend was, zoo was zijn toestand volstrekt niet benijdenswaard. Mevrouw was behaagziek en verkwistend, en voerde in alle zaken den boventoon. Zij gaf schitterende partijen en feesten; had altijd *logés*; en daar het niet aan menschen ontbrak, die de ijdele vrouw gaarne vleierende complimenten maakten, om daarvoor weken lang het kostelijkste te genieten, wat

keuken en kelder opleverden, werd het huis bijna niet ledig van gasten. De landheer werd veel met een smartelijk podegra of voeteuvel gekweld, en was daardoor vaak buiten staat, zijn kamer te verlaten. Dan zagen vrouw noch kinderen naar hem om, en was hij geheel overgelaten aan de zorg van vrouw Vonk; zijn oude voedster, of werd deze door ongesteldheid verhinderd, dan vervulde de kleine Bertha, de dochter der bedelaarster, haar taak.

Deze was intusschen tot een veertienjarig meisje opgegroeid, was vroolijk, vriendelijk en dienstvaardig, en wist zich zoodanig te schikken naar de luimen van den ongeduldigen kranke, dat hij, als het ware, niet meer buiten haar kon. Dageelijks moest zij hem uren lang voorlezen, of met hare liefelijke stem — het erfdeel van haar ongelukkige moeder — hem iets voorzingen. Zij had een grooten voorraad liederen in het geheugen en was steeds begeerig nieuwe te leeren, zoodat de goede vrouw Vonk eindelijk geen raad meer wist, om haar begeerte te voldoen.

Op zekeren morgen, het was in het begin van Maart, werd ik met spoed afgehaald, om bij den landheer te komen. Hij gevoelde meer pijn, als ooit te voren. Intusschen scheen hij minder naar geneeskundige hulp, dan wel naar gezelschap en toespraak te verlangen. Daar ik eenige dorpelingen, die ernstig ziek waren, moest bezoeken, sloeg

ik hem voor, om de kleine Bertha te zenden, die hem tot mijne terugkomst wel zou weten bezig te houden. Hij stemde daarin toe, en terwijl wij nog met elkander spraken, trad zij reeds binnen, even opgeruimd en vroolijk als gewoonlijk en gaf zich al dadelijk moeite, om hem eenige afleiding te verschaffen.

»Mijnheer!» zeide zij, »ik heb een nieuw liedje van moeder — zoo noemde zij vrouw Vonk — geleerd; een allerliefst liedje! Zoo gij het goedvindt zal ik het u eens voorzingen.»

De oude heer was nieuwsgierig het te hooren. Zij plaatste zich dus tegenover hem, en begon met haar welluidende stem te zingen:

Hongrig en bedekt met lompen,
Zwerf ik om door weêr en wind;
Laaft toch met één' dronk, één bete,
Mij en mijn versmachtend kind!

Bij het aanheffen van het lied was de landheer zichtbaar getroffen; maar zijn ontroering nam van oogenblik tot oogenblik toe. Het was vreeselijk hem aan te zien: de oogen schenen uit hunne kassen te zullen springen. Ik vreesde, dat hem een beroerte tref. Ik sprong toe, om hem te helpen; doch hij stiet mij onzacht terug en met sidderende stem zeide hij tot het verschrikte meisje:

»Kind! van waar hebt gij dat lied?»

»Van mijn moeder,» was het antwoord.

»Uw moeder!... dat is immers vrouw Vonk?»

»Ja, mijnheer!»

»Ga dan spoedig heen, en zeg, dat zij terstond bij mij moet komen.»

Toen het meisje heengegaan was, sprak hij mij in koortsachtige houding aan.

»Dokter!» zeide hij, »dat is zonderling, maar vreeselijk tevens. Dat lied herinnert mij een zware zonde mijner jeugd, die mij sedert lang het leven heeft verbitterd, en mij vaak tot verwijfeling brengt. Hoe dat lied in den mond van dit kind komt, is mij geheel onbegrijpelijk.»

Daarbij was de man nog steeds aan de hevigste aandoeningen ten prooi. Iedere zenuw was gespannen; hij sidderde aan alle leden, zoodat ik, nog altijd een aanval van beroerte duchtende, hem niet durfde verlaten.

Intusschen was vrouw Vonk binnengekomen.

»Zijt gij de moeder van dat kind?» was de eerste vraag.

Deze kon niet anders, dan ontkennend antwoorden, en moest nu verhalen hoe en wanneer zij aan het kind gekomen was. Met klimmende opmerkzaamheid hoorde hij haar verhaal aan. Al spoedig werd mij de samenhang duidelijk, en toen het verhaal geëindigd was, riep de rijke landheer in verwijfeling uit:

»O God! uwe gerichten zijn vreeselijk! — Dokter! dat is mijn kind. Ik heb de ongelukkige

moeder verleid. Ik heb haar aan ellende en schande overgelaten. Ik ben haar moordenaar. O God! hoe zal mij deze zonde vergeven kunnen worden!"

De ontzettende spanning, waarin hij verkeerde, deed mij het ergste vreezen! Ik beval vrouw Vonk, die als versteend daar stond, zich te verwijderen, en verbood haar ten scherpste, heden de kleine tot den landheer te zenden. De ongelukkige ging voort met zichzelf aan te klagen en te vervloeken. Het duurde een geruimen tijd, eer hij in zooverre bedaard was, dat hij mij kon aanhooren. Toen bracht ik hem onder het oog, hoe groot de liefde Gods is, die door het lijden en sterven van zijn geliefden Zoon, ook voor den grootsten zondaar, den weg ter verzoening heeft geopend; dat het een genadige beschikking was van God, dat dit kind zoo wonderbaar behouden en tot hem was gevoerd, en hem daardoor de gelegenheid werd geschonken, om hetgeen hij aan de moeder had misdreven, althans gedeeltelijk, aan de dochter te vergoeden.

Voor al de laatste woorden schenen een diepen indruk te maken. Ik gaf hem echter den raad, het wederzien van zijn natuurlijke dochter tot een bedaarder oogenblik uit te stellen en in alles, wat hij omtrent haar besluiten mocht, met de grootste bedachtzaamheid te werk te gaan. Kon zijn huiselijke eensgezindheid en rust daardoor al niet grootelijks gestoord worden, wijl daaraan

niet veel te verergeren was, hij mocht toch het arme, onschuldige kind niet aan den haat en de vervolging eener trotsche vrouw blootstellen.

Na rijp beraad werd de aangewezen weg door den landheer de beste gekeurd. Bertha zou voor- eerst aan vrouw Vonk, die haar een ware moeder was, toevertrouwd blijven, terwijl haar de stipste geheimhouding in deze zaak werd opgelegd, hetgeen zij, die een verstandige vrouw en haar heer hartelijk genegen was, getrouw heeft bewaard.

En thans, ging dokter Bruin voort, heb ik slechts weinig bij mijne geschiedenis te voegen. Omstreeks een jaar daarna stierf de heer P. Bij uitersten wil werd door hem een som van tien duizend Gulden aangewezen, om de opvoeding van Bertha te voltooien en haar tot bruidschat te strekken. Mij had hij de lieveling zijner ziel ten sterkste aanbevolen. Ik beloofde hem voor het kind te zullen zorgen, en heb naar mijn vermo- gen woord gehouden. De vrome vrouw Vonk volgde spoedig haren heer, en ik besteedde Bertha bij mijn zuster, waar haar opvoeding voltooid werd.

Eenige jaren later werd zij mijn gade en is mij een dierbare gezellin door het leven geweest. Vóór twee jaren werd zij mij ontnomen. Gij allen hebt haar gekend en weet, wat ik in haar betreur.

Ik heb door een bekwame hand het tooneel laten schilderen van de waanzinnige bedelende vrouw, die haar lied in het midden der feestvie-

rende dienstboden zingt. Dagelijks heb ik die schilderij voor oogen. Gij zult u dus niet verwonderen, lieve Anne! dat ik daar straks, toen ik vernam waarom gij zoo ijverig een bedellied bestudeerdet, in een treurige stemming kwam. Gij weet immers, dat ik veel van u houd."

Hiermee eindigde de heer Bruin zijn verhaal. Zijne hoorders waren zichtbaar aangedaan. Er heerschte een langdurige stilte. Anne was de eerste, die sprak. Zij zeide: »Ik heb u zeer wel begrepen, lieve dokter! en om u dat te toonen, beloof ik u, dat ik nooit in een liefhebberij-komedie spelen zal." En zij hield woord.

Eenige dagen daarna kwam neef Hendriks wel terug, om op zijn verzoek aan te dringen; doch hij ontving van de dochter, zoowel als van de ouders, een zoo beslist: »Neen!" dat hij er niet weder van durfde spreken, ofschoon hij niet begrijpen kon, waaraan die schielijke verandering was toe te schrijven.

De goede Anne leeft nog. Zij is met een achtenswaardig rechtsgeleerde in het huwelijk getreden; maar zij heeft zulk een bepaalden afkeer gekregen van alles wat theater, tooneel, opera, enz. heet, dat zij nooit te bewegen is geweest een schouwburg te bezoeken. Zoo diep heeft de geschiedenis van dokter Bruin zich in haar ziel geprent!

DE TWEE GELUKZOEKERS.

1. LUCHTKASTEELN.

»En wijkt niet af; want gij zoudt de ijdelheden navolgen, die niet bevorderlijk zijn, noch verlossen, want zij zijn ijdelheden.»

1 Sam. 12:21.

In de nabijheid van een onzer groote steden, stond een niet onbeteekenende machine-fabriek. Wie het honderden voeten lange gebouw voor de eerste maal binnentrad, waar het onafgebroken rondwentelen der raderen, benevens de draaiban-ken, hamers, boren en vijlen, zulk een vreeselijk geraas veroorzaakten, dat men zijn eigen woorden niet kon verstaan, zou niet weinig verbaasd staan, dat de arbeiders niet reeds lang hun gehoor er bij ingeboet hadden. Maar deze waren zoo zeer aan zulk een geraas gewoon, dat zij zich over dergelijke verbazing verwonderden.

Niet ver van de fabriek zag men de kleine, maar nette woning van den directeur, mijnheer La Tour. Hij was een zeer kundig en werkzaam man, die aller liefde en achting genoot. In de uitgebreide fabriek werd er geen stuk vervaardigd, dat hij niet even goed als de bekwaamste werkmann had kunnen maken; men kon hem derhalve niet misleiden. Hij genoot met zijn gade en eenigen

zoon een stil, huiselijk geluk; en het was zijn vurigste wensch, dat zijn Leopold eenmaal een mechanicus zou worden; en wel veel bekwamer dan hij zelf was.

Leopold daarentegen toonde weinig lust in het handwerk zijns vaders; eigenlijk had hij nergens zin in, zoo het hem maar eenige inspanning kostte. Hij was toen twaalf jaar oud en bezocht de beste scholen der stad. Aan gelegenheid om zich te bekwamen, ontbrak het hem niet, maar wel aan ijver en volharding. En toch kon men hem niet rechtaf een luiaard of droomer noemen; integendeel, hij was vol leven en beweging, nam nu dit dan dat ter hand, liet echter, zoodra hij op zwaarigheden stootte, alles weer liggen. Wel wilde hij gaarne een groot man worden, maar niet langs den weg van eigen krachtsinspanning; juist als iemand die gaarne het heerlijk uitzicht op een hoogen berg geniet, zonder hem te beklimmen.

Eens op een avond was Leopold met eenig teekwerk bezig, terwijl zijn moeder met haar naaiwerk aan het venster gezeten was. Zijn vader, die zeer veel op had met de teekenkunst, had hem een werktuig als voorbeeld gegeven, om dat na te teekenen. Leopold legde voor het oogenblik den grootsten ijver aan den dag. Zijn moeder, zulk een ijver van hem niet gewoon, sprak geen woord, om hem niet in zijn werk te storen, en zoo heerschte er geruimen tijd het grootste stil-

zwijgen in de kamer. Plotseling echter werd de deur geopend en mijnheer La Tour trad onverwacht binnen. Leopold schrikte op, en in den grootsten haast zocht hij het papier, waarop hij een plan ontworpen had, onder andere papieren te verbergen. Maar het scherpe oog des vaders was dit niet ontgaan, en naderbij komende, zeide hij:

»Leopold! wat moet dat beteekenen?»

De knaap werd verlegen; zijne wangen werden purperrood. Hij wierp een smeehenden blik om hulp naar zijne moeder; maar deze liet zich geen enkel woord ontvallen, integendeel, zij scheen met hare oogen te vragen, of Leopold haar dan werkelijk bedrogen had. En eer hij het vermoeden kon, had vader het verscholen papier reeds in handen.

De knaap had een groot buitengoed geteekend, door een omheind park en tuin omgeven. De plattegrond rondom het gebouw, benevens zijne deelen en onderdeelen, was zoo uitvoerig en netjes afgewerkt, alsof er reeds den volgenden dag met den bouw een begin zou gemaakt worden.

»Wat is dat nu weer?» vroegde de vader hoogst misnoegd. »Ik heb u een toestel gegeven om nu te teekenen; en in plaats daarvan, verbeuzelt gij uw tijd met zulke nuttelooze dingen. Wat moet dat ding voorstellen? Antwoord mij, fluks!»

Maar Leopold gaf geen antwoord. Loochenen kon hij de zaak niet; en de waarheid zeggen,

durfde hij niet. Maar de vader liet in dit opzicht niet met zich spelen. Hij was een geboren Franschman, die in 1789 ten tijde der revolutie, toen het een doodzonde was, meer te bezitten dan het grauw, dat destijds het roer in handen had, zijn vaderland had moeten verlaten, omdat hij, onder verdenking van een lijn te trekken met de adellijken, zijn leven daar niet meer zeker was. Hier vond hij toen als werktuigkundige een plaats, geheel geschikt voor zijne bekwaamheden

Zeer opvliëgend, als alle Franschen zijn, maakte het stilzwijgen van Leopold hem zoo opgewonden, dat, ware niet een der fabriekarbeiders met haast naar de deur geloopen, om den directeur te roepen, het voor den kleinen schelm slecht afgelooopen zou zijn.

»Dat was uw geluk, Leopold!» zeide de moeder, nadat de vader haastig de kamer verlaten had. »Voor ditmaal zult gij wel een goede les gehad hebben. Hoe kunt gij toch zoo lichtzinnig en ongehoorzaam zijn! Kom, laat mij uw teekening eens zien, en zeg mij ronduit, wat gij daarmede voor hebt?»

Leopold, die wel wist, dat hij in zijn moeder altijd een voorspraak vond, gehoorzaamde wel is waar, maar toch wilde hij met de verklaring van zijn teekening niet goed voor den dag komen. Eerst na veel vragen en vermaningen bekende hij, dat zoodra zijn vurigste wensch, om een rijk man

te worden en over millioenen te kunnen beschikken, vervuld was, hij zoo een kasteel wilde laten bouwen.

»Dacht ik het niet!» riep de moeder gemelijk. »Alweer die luchtkasteelen en droomen van rijkdom en grootheid! Het is nog geen week geleden, dat uw vader u ernstig gestraft heeft, omdat gij aan niets anders denkt en met uwe kameraden over niets anders spreekt, dan over millioenen, kasteelen, paarden, bedienden, kostbare kleederen, meubelen, lekkernijen en genoegens. Het is zeker de hoogste tijd, Leopold! dat gij het gebeuzel over die dwaaze en ijdele gedachten laat varen; want, werkelijk, uw geheele voorstellingsvermogen is er reeds door vergiftigd. Het is niet zoo onschadelijk en onschuldig als gij wellicht deukt; het verderft uw hart, en berooft u allen lust tot leeren en tot ernstige bezigheid; het maakt u tot een ontevreden mensch, en eenmaal zult gij zeker bitter ongelukkig worden. Een hart, dat steeds vervult is met voorstellingen van aardse grootheid en heerlijkheid, kan God noch menschen liefhebben, kan niet verlangen naar de dingen die boven zijn, en gewis niet tot God bidden. Gij zijt op een hoogst gevaarlijken weg, Leopold! uw vader heeft gelijk. Laat deze ijdele droomen toch varen, zoo gij niet wilt, dat God u eenmaal op een hoogst smartelijke wijze van deze krankheid genezen zal.»

Maar ik kan die gedachten nu eenmaal niet

op zij zetten," viel Leopold in de rede. »Telkens komen zij weer bij mij op, zoodra ik maar alleen ben. Wat kan ik er aan doen? En dan — ik vind ze zoo aangenaam!"

»Dat is het juist, en daarom koestert gij ze en kweekt ze aan, in plaats van ze te bestrijden. De vergifplanten hebben meestal ook een schoon aanzien, en zelfs vele er van trekken ons aan door haren aangename geur en hare schitterende kleuren; maar toch brengen zij den mensch den dood. Zulke vergifplanten zijn ook uwe ijdele, geliefkoosde voorstellingen, »Leopold!" Waarom droomt gij steeds van rijkdom? Omdat gij gaarne al de genoegens van dit leven zoudt genieten, niet waar? Gij denkt daarbij niet aan iets hoogers, iets beters. Het ware doel des levens, God lief te hebben door Jezus Christus, den dood en de eeuwigheid — dit alles wordt weldra geheel door u vergeten, om even als het dier, slechts te leven naar de begeerten des zondigen vleesches, waartoe uw rijkdom u in staat zou stellen.

»O neen," verzekerde Leopold. »Ik heb er ook betere gedachten bij. Ik zou zeer mild zijn, de armen helpen, en niemand in mijn omgeving zou ongelukkig zijn."

»Alles dwaasheid, mijn kind!" hernam de moeder. »Wij zouden spoedig zien, hoe weinig er van die goede voornemens vervuld werd, zoo gij de gewenschte millioenen bezat. En al vervuldet

gij ze, dan nog zou het niets dan ijdelheid zijn. Gij wenscht niet alleen rijk te zijn, maar ook door de menschen geëerd en geprezen te worden, zonder een waar recht er op te hebben; en daarvoor zoudt gij waarschijnlijk een deel uwer begeerde schatten opofferen, om aalmoezen te geven, en liefdadige inrichtingen te stichten. Maar geloof niet, Leopold! dat zulk eene mildheid, slechts uit ijdelheid voortkomende, zonder de minste zelfverloochening, aangenaam is voor God. Van de Farizeën, die aalmoezen geven om van de menschen geëerd te worden, zegt de Heer: »Zij hebben hun loon weg.» Inderdaad, Leopold! de toestand waarin uw hart zich bevindt, is zeer af te keuren; dergelijke zondige gedachten moeten met wortel en tak uitgeroeid, en al uwe droombeelden, met belistheid onderdrukt worden, zoo gij uzelf niet zeer ongelukkig wilt maken. Smeek den Heer, mijn zoon! dat Hij zich over u ontferme.”

Leopold zweeg en keerde mismoedig naar zijn plaats terug, om het toestel, waarmede hij een begin gemaakt had, af te teekenen. In zijn hart ochter wenschte hij het ding, met al de machines der wereld, naar het land, waar de peper groeit.

Het was niet voor de eerstemaal, dat hij zulk een bestraffing moest aanhooren. Zijne ouders hadden reeds lang met groote bezorgdheid de gevaarlijke richting van de gedachten des knaaps ontdekt, en beiden trachtten hem, al was het ook

op de verschillendste wijze, daarvan te verlossen: — de moeder door ernstige, vriendelijke vermaningen; de vader meer op een korte, gevoelige manier, waarop Leopold het minste gesteld was en daarom ook niet zoo gemakkelijk vergat. Menigmaal bad zijne moeder met hem en trachtte iedere verzoe-king, waardoor dergelijke gedachten aan eer en rijkdom, voedsel konden vinden, te voorkomen. Maar alles was vruchteloos. Leopold droomde voort en dacht aan niets anders, dan aan schatten en genietingen. Een half jaar later werd hij ernstig ziek. Zijn leven was in gevaar; en hij was verstandig genoeg, om het gewicht van het sterven te begrijpen. Wat zouden hem nu de millioenen, de kasteelen en bedienden gebaat hebben! Nu erkende hij in den grond de dwaasheid en de ijdelheid van zulke wenschen, en smeekte vurig tot God om vergeving van al zijne zonden, om genade en herstel. De Heer verhoorde zijn smeeken, en na verloop van tien weken keerden zijne krachten langzamerhand terug, zoodat zijne moeder, die bijna nacht en dag bij hem gewaakt en hem opgepast had, den Heere kon prijzen voor het behoud van haar eenig kind. Maar met de herstelling werden ook de oude gedachten bij Leopold weer levendig. Hij begon weer zijn lucht-kasteelen te bouwen; maar, om tot de vervulling zijner wenschen te geraken, sloeg hij nu een verstandiger en practischer weg in. Met zijn veer-

tiende jaar bezocht hij de polytechnische school, en leerde met grooten ijver. Maar achter dezen ijver stond als een booze geest, dé zucht naar eer en rijkdom. Deze zucht ontvlamde zijnen ijver altijd meer, zoodat Leopold op iederen oppervlakigen beschouwer een gunstigen indruk maakte; want het gelukte hem maar al te goed, zijn verderfelijke wenschen in het binnenste zijns harten voor een ieder verborgen te houden.

2. OOK EEN ONTEVREDENE.

»Die het geld liefheeft, wordt van het geld niet zat; en wie den overvloed liefheeft, wordt van het inkomen niet zat. Dit is ook ijdelheid.» Pred. 5 : 9.

Leopold was echter niet de eenige, die naar eer en rijkdom haakte, en wellicht zijn er onder mijne lezers niet weinigen, die gaarne luchtkasteelen bouwen. Ook te Parijs leefde er in dien tijd een jongeling die, hoewel hij van Leopold niets wist, toch zoo tamelijk dezelfde wenschen koesterde. En daar hij later met Leopold op het nauwste verbonden werd, zoo willen wij den scholier van het polytechnische instituut voor korten tijd verlaten, om in de wereldberoemde hoofdstad van Frankrijk een nieuwe kennis op te doen.

Een der levendigste en volkrijkste plaatsen is de omgeving van de poort St. Denis. Eigenlijk ziet men hier geen poort, maar een prachtvollen, uit steen gehouwen triomfboog, opgericht in het

midden der straten St. Denis en St. Clery, ter eere der overwinning door Lodewijk XIV, in Holland en aan den Beneden-Rijn behaald. Wanneer men zich rechts hiervan naar den Boulevard Bonne Nouvelle begeeft, dan komt men spoedig aan een punt, waar twee nauwe zijstraten op den Boulevard uitloopen. Daar stond voor een kleine restauratie een knaap van ongeveer zestien jaar, in de nabijheid van een ontelbare rij gaslantaarns, welke den Boulevard verlichtten, en den nacht bijna tot dag maakten. Het was ongeveer negen uur des avonds in de maand Juni. Een drukkend heete lucht had zich over de stad uitgebreid, en een bonte menigte voetgangers bewoog zich langzaam over de breede trottoirs. Even als een Duitsch handwerksgezel zijn bundeltje met zich rondsleept, zoo droeg ook onze nieuwe bekende een looden vat, in de vorm van een groote koffiekant, voorzien van een kraantje, op den rug. Over zijn borst hing een breede gordel, waaraan verschillende groote en kleine bekers bevestigd waren, en met de linkerhand bracht hij onafgebroken een luidklinkende schel in beweging, om de voorbijgangers tot een verfrisschenden drank uit te noodigen, dien de ton op zijn rug bevatte. Deze drank bestond uit een mengsel van zouthoutwater en een weinig citroensap — een drank dien men Coco noemde, en waarvan de beker een stuiver kostte. Lang schelde Henri — zoo heette de

knaap — voordat er eindelijk iemand uit de menigte bleef staan, en zich een beker vol liet aanreiken, om zijn brandenden dorst te lesschen; want er behoort inderdaad een onleschbare dorst toe, om tot zulk een drank de toevlucht te nemen.

De slechte zaken schenen bij onzen Henri een slechte luim veroorzaakt te hebben, en met onmiskenbaren nijd rustte zijn oog op een punt, in zijn onmiddellijke omgeving, waar de zaken goed van stapel gingen. Niet ver van hem, links op den Boulevard, stond een open kraam, door verscheidene gasvlammen verlicht, en waaruit een aangename geur hem tegenkwam. Het was een gebak-kraam, waar een bijzonder soort van versche broodjes, heet aan de tallooze menigte verkocht werden. Een net gekleede vrouw reikte het gebak, voor een stuiver het stuk, onophoudelijk den koopers over, terwijl een bekwaam bakker naast haar, voor aller oog ze bij honderden uit zijn oven haalde. Een groote volksoploop had zich om deze kraam verzameld, en de menschen werden onder elkander bijna handgemeen, om de heerlijke, warme broodjes machtig te worden, die men of opat, of mede naar huis nam.

Wel is waar had Henri op dit oogenblik geen bijzonderen honger, maar toch lonkte hij met altijd grooter begeerte naar de kraam. Hoe vlot gingen de zaken daar! Ongetwijfeld moest de bakker binnen weinige jaren een schatrijk man wezen.

»Wanneer ik ook zoo een zaak had,» zuchtte hij, »dan slingerde ik nog op dit oogenblik mijn vat en al de bekers in de Seine.»

Maar wat baatte hem dat zuchten? Van tien uur af stond Henri volgens gewoonte, iederen dag op zijn post en liet zijn schel hooren, om hierdoor de klanten te lokken. Eindelijk, toen er onder de menigte niet de minste vraag meer was naar zijn dorststillenden drank, slenterde hij mismoedig de straat St. Clery af, naar de markt St. Honore, want daar woonde zijn moeder. Een nauwe steeg voerde hem langs een groot huis naar een smal, hoog, oud achterhuis, gelegen op een donkere en moerassige plaats, welks vlieringkamertje, van de hoogte eener kerktoeren, de knaap met zijne moeder, een arme weduwe, bewoonde. Toen Henri, nadat hij zes steile trappen beklommen had, het flauw verlichte kamertje binnentrad, waar zijne moeder zich met eenig naaiwerk bezig hield, zette hij zich zuchtend op zijn bijna ledige cocoton neder, wierp ontevreden een handvol stuivers voor zijn moeder op de tafel, terwijl hij binnensmonds de woorden bromde:

»Dat is al mijn verdienste.»

»Wel, dat is veel, Henri!» merkte de moeder op. »Hoe kunt ge zoo ontevreden zijn.»

»Veel?» viel Henri haar in de rede. »Neen, dat is een kleinigheid voor een knaap van mijne jaren, die toch ook wel eens de kinderschoenen

wil uittrekken, en iets in de wereld worden. Wat heb ik er aan, als ik slechts zooveel verdien, om niet van honger te moeten sterven."

»De godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging, Henri!" zeide de moeder op zachten, maar ernstigen toon. »Hoe menigmaal heb ik u aan dit woord van den apostel Paulus herinnerd, en hoe dikwijls hebben wij het ondervonden, welk een groote zegen er rust op de tevredenheid. Hebben wij ooit gebrek gehad? Wij verdienen — de Heere zij er voor geprezen — nog ieder jaar de hooge huur voor dit kamertje; daarenboven hebben wij nog rijkelijk ons voedsel en kleeding; de trouwe Heer heeft ons tot nu toe alles wat wij noodig hebben, met onze eigen handen laten verdienen — wat hebben wij meer noodig? Wij hebben niets in de wereld gebracht, wij zullen er ook niets mee uitdragen. Zoo wij slechts rijk zijn in God! En mocht ook gij, mijn kind! voor alle dingen toch betere schatten leeren liefhebben, dan de schatten dezer wereld, die door de not verteerd en door den roest verdorven worden. »Want wat zou het den mensch baten, zoo hij de geheele wereld won, en zijne ziel schade leed?"

»Ik begrijp zeer goed," begon Henri na een lange pauze, »dat gij tevreden kunt zijn. Gij hebt gelukkiger dagen gekend, en zijt nu oud en ongevoelig voor de genoegens dezes levens. Maar ik, ik ben, zoo ver mijn geheugen reikt, altijd

een arme jongen geweest. Nog nooit heb ik een vroolijk uur gehad; ik moet alles ontbereren, wat andere menschen gelukkig maakt, en ik zie vooruit, dat, steek ik de handen niet naar iets anders uit, ik mijn geheele leven zoo zal moeten voortsukkelken. Hoe zou ik onder zulke omstandigheden gelukkig en tevreden kunnen zijn? Neen, dat kan ik niet; dat is onmogelijk. Ik verga bijna van nijd. Ik wil ook weten dat ik leef; wil ook het leven genieten; wil ook eenmaal gelukkig worden. En dat kan men niet, zolang men zijn beurs niet met goud- en zilverstukken gevuld heeft."

»Henri, Henri!" zuchtte de moeder. »In welk een dwaling is uw hart verzonken! Geld en rijkdom maken niet gelukkig, de genietingen des levens, waarnaar gij zoozeer verlangt, en die men zich slechts door geld verschaffen kan, kunnen slechts verdooven; na het ontwaken uit de ijdele droomen der wereld, laten zij niets na dan geestelijke ellende, onrust, berouw en vertwijfeling, en storten de ziel, voor iets hoogers geschapen, in het eeuwig verderf. Gij zegt, dat ik het goede dezer wereld genoten heb. Gij hebt gelijk, Henri! Voor het uitwendige was ik zeer gelukkig, eer de revolutie mij van uwen vader beroofd heeft, en wij nog een aanzienlijk huis bewoonden, rijk gekleed gingen en geld in overvloed hadden. Maar *werkelijk* gelukkig, dat wil zeggen, *in waarheid* gelukkig — neen, dat was ik toen niet; want ik wist niet

van datgene wat alleen den mensch waarlijk gelukkig en tevreden maken kan; ik kende het leven niet, door het geloof in de liefde van Christus. Gelukkig werd ik eerst, toen ik Hem, mijnen Heer en Heiland, vond; Hem die mijne zonden droeg en mij uit genade leven en vrede schonk. En dat geluk is ook voor u te vinden, gij weet het. Om dat te verkrijgen, behoeft gij geen goud- en zilverstukken. En wilt gij hierbeneden niet ongelukkig zijn, noch voor eeuwig verloren gaan, dan moet gij dat geluk deelachtig worden. Daarom bid ik u, om 's Heeren wil, ga toch tot Jezus, die vol ontferming is; zoek uw geluk niet in de schatten en het genot van dit leven, want deze kunnen u wel dronken, maar niet gelukkig maken; zoek het koninkrijk Gods, en alles wat gij voor dit leven noodig hebt, zal u toegeworpen worden."

Henri had zijne oogen naar den grond geslagen, en zweeg verscheidene minuten. Reeds lang was hij in zijn binnenste overtuigd van de waarheid der woorden zijner moeder, en daarom waagde hij het niet haar tegen te spreken. Maar na een pauze begon hij weer:

»Maar als ik nu eens een zaak kon drijven, die eens zoó veel gaf als mijn cocohandel, zou ik dat dan van de hand moeten wijzen, omdat ik nu een handel drijf, waarvan wij juist kunnen leven. Wat meer verdienste zou u toch ook niet onaangenaam zijn?"

»Maar dan zoudt gij nog even ontevreden zijn,» merkte de moeder op. »Gij zijt niet tevreden met uw lot, en daarom zult gij altijd nieuwe begeerten koesteren. Daartegen is slechts een middel, Henri! en wel, dat gij uw hart voor de waarheid opent en de dingen liefkrijgt die boven zijn; dan, maar ook dan alleen, zult gij met den Heer de kracht bezitten, om de booze neigingen van uw hart te overwinnen, en de dingen hier beneden u te ontzeggen. Hoe meer gij verdient, des te meer zult gij naar grootere verdiensten haken; hoe meer de mensch heeft, des te meer begeert hij te hebben, en hoe meer hij geniet van de zogenoemde genoegens des levens, des te meer geraakt hij onder de slavernij der zonde en des vleesches. O, mijn kind! wend u toch tot den Heer, dat is de beste zaak.»

»Maar ik kan mij bij een winstgevende zaak toch beter bekommeren om de dingen die boven zijn, dan bij een slechte,» bracht Henri in.

»Maar, wat wilt gij dan eigenlijk, Henri?» vroeg de moeder, na eenige minuten stilzwijgens.

»Voor den bakkerswinkel» — begon hij — »die op den Boulevard Bonne Nouvelle staat, worden de menschen bijna handgemeen om de lekkere broodjes. De bakkerin kan, hoe zij zich ook haast, onmogelijk allen bedienen; en vele klanten gaan heen, omdat zij niet langer willen wachten. Wanneer ik nu eens een handel in zulk

een gebak begon, en ergens op een plaats ging staan, waar veel verkeer is en men geen broodjes koopen kan, o dan zou ik veel geld verdienen. Laat het mij maar eens beproeven. Wanneer gij dan eens naar den bakker op den Boulevard gaat, en hem vraagt, of hij mij elken dag, vijf à zes honderd stuks tegen een billijken prijs verkoopen wil. O meer dan duizend zou ik er wel in één uur kunnen verkoopen! En hoe veel aangenamer zou zoo een handel zijn. Ik heb slechts een groote mand noodig; de geschikte plaats zal ik wel vinden."

»Wanneer gij belooft, dat gij dan volkomen tevreden zijn, niet meer klagen en ijveriger bidden zult, dan wil ik het in 's Heeren naam beproeven," zeide de moeder. »Ik heb nog wel zooveel geld, dat ik uwe waar een dag vooruit betalen kan; en een mand zal ik ook nog wel kunnen vinden."

Henri sprong van vreugde. Nu meende hij, dat hij voortaan volkomen tevreden kon zijn en met een gelukkig hart zocht hij zijn leger op. Wie eenige dagen later de drukke plaatsen in de buurt der Tuilerieën bezocht, kon daar geregeld onzen vriend Henri zien staan, waar hij onvermoeid het gelui zijner schel liet hooren en zijn waar aan de voorbijsnellende menigte aanpreef. En zijn zaak bloeide. Of hij echter werkelijk tevreden en gelukkig was, zullen wij later vernemen.

3. BIJNA IN DEN AFGROND.

»Zijt niet nijdig over de booze lieden, en laat u niet gelusten, om bij hen te zijn; want hun hart bedenkt verwoesting, en hunne lippen spreken moeite.»

Spr. 24 : 1, 2.

Twee jaren zijn er verloop. Gedurende dien tijd heeft Leopold de lessen der polytechnische school getrouw bezocht, met grooten lust en aanhoudenden ijver geleerd en goede vorderingen gemaakt. Het was de wensch zijns vaders, dat hij zich voor zijn lievelingsvak, de werktuigkunde, bekwamen zou; en ook Leopold scheen geheel met deze gedachte verzoend te zijn. Maar in het binnenste zijns harten koesterde en voedde hij zijn eigen plannen.

»Er moet ten opzichte van den knaap een besluit genomen worden,» zeide mijnheer La Tour tot zijne vrouw, toen hij op een avond vertrouwelijk met haar in het familiekamertje gezeten was. Morgen verlaat hij de school»

»Hij heeft zich voor uw vak bereid verklaard,» merkte de gade op.

»Ja zeker, en dat was ook het beste wat hij doen kon,» bevestigde mijnheer La Tour.

»En waar zou er voor zijne opleiding beter gelegenheid zijn, dan onder uw opzicht?» ging zij verder.

»Dat zou in elk geval de eenvoudigste en voor

u de aangenaamste weg zijn," liet haar man zich wederom hooren. »Maar daartegen zijn vele bezwaren. Leopold moet onvoorwaardelijk uit zijn tegenwoordige omgeving verwijderd worden. Met zijne jaren is ook de oude kwaal, de zucht naar rijkdom en genot, de ontevredenheid met zijn afhankelijke positie, het plannen maken en bouwen van luchtkasteelen, toegenomen. Hij heeft hier vrienden gevonden, van gelijke gezindheid als hij, met wie hij voortdurend in het geheim samenkomt, slechte romans en andere verleidende boeken leest, waar in onzen verdorven tijd, geschreven wordt over de kunst om *rijk* te worden en andere dwaasheden, waarmede men op de onwetendheid en het bijgeloof van de kortzichtige menigte, speculeert. Hij gelooft, dat wij van dit alles niets weten; maar in dit opzicht ben ik hem meer op het spoor gekomen, dan hem lief is."

De moeder zuchtte; maar mijnheer La Tour ging na een pauze voort:

»Bovendien zou hij hier in onze werkplaats niet kunnen blijven. Hoe gaarne ik hem ook onder mijn opzicht hield, zoo kan dit voor alles in de wereld niet gebeuren. De arbeiders zouden hem, als de zoon van den directeur, veel te veel naar de oogen zien; hij zou niet vlug en nauwkeurig leeren, maar zijn heerschzucht en hoogmoed zouden slechts al te veel voedsel vinden. Weldra zou hij heer en meester willen zijn, ter-

wijl hij leerling en knecht zijn moet; een ieder zou hem uit eigenbelang vleien en hem zoodoende geheel bederven. Van zulke vertroetelde en verwende heertjes komt in den regel niets goeds. Eer zij vleugels hebben willen zij vliegen; waar zij moeten werken, willen zij kommandeeren, en zij zijn slechts zoolang bruikbare wezens, als alles van zelf gaat; maar waar er zich moeilijkheden en bezwaren voordoen, die slechts met alle krachtsinspanning, met moed en volharding te overwinnen zijn, dan zijn zij een zwak riet gelijk, dat van den wind ginds en weder bewogen wordt. Leopold moet ergens zijn, waar hem de vleugels gekortwiekt worden, en waar de voortdurende bezigheid zijne droomerijen verbant. Onafgebroken arbeid en strenge tucht onder vreemden, die niet vragen naar zijne luimen en neigingen, is het eenige middel voor een jongen, dien gij, lieve vrouw! vertroeteld hebt, en wiens opvoeding ik, bij het vele werk in mijn beroep, maar al te zeer veronachtzaamd heb."

»En wat is dan uw plan?» vroegde de moeder, die tegen dat alles niets kon inbrengen.

»Mijn plan is, den jongen aan mijn vriend Saillot te Parijs toe te vertrouwen," was het antwoord. »Hij is de man, die niet veel complimenten met den jongen zal maken. Hij heeft eenige solide en bekwame meesterknechts in zijn fabriek, en daarbij zooveel werk, dat er voor

onzen vriend geen tijd over zal blijven, om zijne luchtkasteelen te bouwen."

»Naar Parijs! Maar waarom juist naar Parijs?» riep de moeder verschrikt uit. »Die stad komt mij het ongeschiktste voor, om de zucht van een jong mensch naar genot en wereldsche grootheid te verbannen. Waar is het jagen naar genoeg, naar rijkdommen; waar de verzoeking van allerlei aard, van zonde en ondeugd grooter, dan juist daar?»

»Gij hebt volkomen gelijk, lieve vrouw!» ging La Tour voort. »Maar waar is een jongen veiliger voor de ijdele droomerijen en bedrieglijke plannen en verwachtingen; dan te midden der scherpe tegenstellingen, die het leven aldaar aanbiedt; namelijk, wanneer hij zich onder de leiding van verstandige menschen bevindt? Het blijft er dus bij. Te Parijs heb ik vrienden, waarop ik mij verlaten kan, die het leven en de menschelijke dwaasheden met al hare bittere gevolgen kennen."

»De Heer geve, dat gij u niet misleidt," zuchtte de moeder. Zij wist zeer wel, dat alle tegenspraak van hare zijde vruchteloos zou zijn, nadat haar echtgenoot eenmaal zijn: »het blijft er bij" uitgesproken had; daarom bleef haar niets anders over, dan zich te buigen onder het harde lot, van haren zoon te moeten scheiden.

Eenige weken later vinden wij Leopold reeds in een der groote machine-fabrieken van Parijs, waar

hij als leerling, en eenige uren van den dag, op het kantoor werkzaam is. Daar zijn patroon hem wegens bijzondere omstandigheden niet geheel in huis kon nemen, zoo woonde hij met den tweeden boekhouder, eenen mijnheer Lové, op eene kamer. Lové was nog vrijgezel, een zeer bekwaam en beschaafd mensch, die mijnheer Sallot volgaarne de belofte deed, een vriend en leidsman voor Leopold te willen zijn.

Met een opgeruimd hart had Leopold het onderlijke huis vaarwel gezegd. De vrijheid, welke hij nu hoopte te genieten, lachte hem vroolijk toe; en met allerlei hooge en schoone verwachtingen, had hij zijn intocht gedaan in de beroemde wereldstad. Hij droomde slechts van genot en uitspanning; van toekomstig geluk en ontwijfelbare grootheid. Des te grooter was zijne telenstelling. Des morgens ging hij in gezelschap van zijnen vriend Lové naar het werk, dan om negen uur aan het gemeenschappelijk ontbijt, vervolgens weer aan het werk in de fabriek, en ten laatste twee of drie uren op het kantoor. Eerst om vijf uur des namiddags gingen men naar een in de nabijheid gelegen restanratie, waar men het middagmaal gebruikte, en dan volgde een wandeling langs de Boulevards, terwijl het overige gedeelte van den dag; of op de kamer werd doorgebracht, of bij een protestantsch predikant, Adisson genaamd, die op verren af-

stand woonde, en waar Lové huisvriend, maar ook Leopold altijd welkom was. Des Zondags bezocht men geregeld de kerk, en den avond werd meestal besloten met een wandeling in het bosch van Boulogne of de Champs Elysées (Elyseesche velden). Van het theater, danspartijen of andere vermaken dezer wereld, hield Lové zijn jeugdigen vriend altijd verre.

Zulk een leven was geenszins naar den smaak van Leopold; en ofschoon hij in de fabriek en op het kantoor ijver en vlijt aan den dag legde, ja zijn huisgenoot op al zijne tochten vergezelde, zoo deed hij dit slechts, omdat hij niet anders kon; maar in stilte verwenschte hij van geheeler harte het opzicht en den dwang, waaronder hij zuchtte. De goede, vriendelijke Lové echter, ontwaarde er niet het minste van; want Leopold kon zich goed voordoen; en deze verheugde zich reeds in stilte, bij het vooruitzicht dat Lové wel dra, zooals dit ieder jaar geschiedde, voor drie maanden naar een stad in het zuiden van Frankrijk moest, om daar de boeken en rekeningen eener fabriek, welke aan zijn patroon toebehoorde, na te zien en in orde te brengen. Dan was onze Leopold immers zoo vrij als een vogel in de lucht, en kon hij zich schadeloos stellen voor al de ontberingen en verlooeningen, die tot nu toe zijn deel waren. Maar ook onze vriend Lové had aan deze noodzakelijke omstandigheden gedacht,

en naar hij meende vroeg genoeg zijne maatregelen genomen. Op hetzelfde kantoor wérkte een ander jong mensch, Ferron genaamd, die door zijn ernst, vlijt en ijver, maar bovenal door zijn zedelijk gedrag, boven allen uitmuntte. Aan dezen droeg Lové, gedurende zijn afwezigheid, de zorg op voor zijn jongen vriend, en meende zoodoende zijn belofte, aan mijnheer La Tour gegeven, zooveel mogelijk na te komen; want Lové stelde het grootste vertrouwen in Ferron, en deze verklaarde zich terstond bereid, aan den wensch van zijn collega te voldoen.

Had Lové echter in het hart van Ferron kunnen lezen, hij zou niet zoo rustig zijne reis ondernomen hebben. Een ongelukkiger keuze had hij voor Leopold wel niet kunnen doen. Ferron koesterde in zijn binnenste dezelfde zucht naar rijkdom als zijn pupil; toch had hij tot nu toe dien vurigen wensch naar den mammon, voor aller oog weten te verbergen. Zijn ernst was slechts een bevroeden van allerlei plannen en speculaties, om geld te verkrijgen; zijn vlijt was slechts een verstandige onderwerping aan de omstandigheden, want daar hij juist geen knappe kop was, kon hij door aanhoudende vlijt zijn plaats op het kantoor behouden, een plaats, die hij, om zijn leven te onderhouden, en een verderfelijken hartstocht, die hem heimelijk verteerde, te voeden, voor alles niet mocht verliezen. Deze

hartstocht was het spel — ja, Ferron was in het geheim een speler. Toen ter tijd waren de openbare speelhuizen in Parijs volstrekt verboden; maar de plaatsen, waar men in het geheim om veel geld kon spelen, waren hierdoor slechts vermeerderd. In deze geheime speelhuizen bracht Ferron zijne nachten door; daar jaagde hij met toenemende begeerte naar de schatten der wereld. Ook Leopold zou nu spoedig in het geheim ingewijd worden. Toen eens op een namiddag zijn beschermer het kantoor met hem verliet, richtte hij de vraag tot hem:

»Wel, mijn jonge vriend! hoe bevalt u het leven te Parijs?»

»Bitter slecht," verzekerde Leopold. »Ik gevoel mij heel ongelukkig."»

»Heel ongelukkig?" vroegde gene verder. »En gij zijt als leerling aan huis bij een vriend uws vaders, en wel met goudent vooruitzichten."»

»Ja, ik heb het vooruitzicht mijn leven lang te moeten werken, en misschien ten laatste als directeur eener fabriek eenige duizenden te kunnen wegleggen. Maar dat is niet, hetgeen ik zoek. Ik verlang rijk te worden, onafhankelijk te leven en het leven te genieten. Waarom moet ik mij den geheelen dag inspannen, terwijl zoo vele anderen hunnen tijd in welstand en overvloed doeden?"»

»Gij zijt een man naar mijn hart," viel Ferron in de rede. »Maar wellicht moest gij juist daar-

om naar Parijs komen. Wie weet, of de nacht u niet aanbrengt, wat de dag u onthoudt."

»De nacht!" vraagde Leopold verwonderd. »Wat wilt gij daarmee zeggen?"

»Eén gelukkige nacht kan al uwe wenschen vervallen," ging Ferron voort. »Ga van avond met mij mee, en gij zult zien, wat ik meen."

Reeds den volgenden nacht stond Leopold met Ferron aan de groene tafel. Daar regende het, als het ware, goud, maar voor het grootste gedeelte vloeide het in de kas van den croupier of bankhouder. Wat glinsterden Leopolds oogen! Hij waagde een kleinen inzet en won; hij speelde hooger en won opnieuw.

»Het geluk lacht u toe," zeide Ferron, toen zij laat in den nacht huiswaarts keerden. »Grijp het bij de horens, eer het u ontgaat."

Maar deze aanmoediging behoefde hij niet. Het gerammel van het gewonnen geld, was als een tooverklank voor Leopold. Geen enkelen nacht ontbrak hij aan de speelbank. In den beginne won hij altijd meer dan hij verloor; hij kon zelfs zijn metgezel voorschotten doen, wanneer dezen het geluk tegen was. Maar het zou nog zoo spoedig niet komen. Integendeel; na twee maanden had Leopold niet alleen al het opgespaarde geld verloren, maar daarenboven nog vele schulden gemaakt bij andere spelers, zonder een uitweg te zien, om ze ooit te kunnen betalen.

Intusschen naderde het uur van Lovés terugkeer; binnen twee dagen moest hij weer te Parijs zijn. Radeloos maakte Leopold alles, wat hij van eenige waarde bezat, te gelde, om nog éenen worp te wagen. Met koortsachtige opgewondenheid trad hij dien nacht op de groene tafel toe. Hij waagde al zijn goed; het spel besliste, en — alles was verloren.

»Ik verpand mijn persoon voor duizend frank!» riep hij met schorre stem; terwijl hij moeite had, om staande te blijven.

»Duizend frank!» spotte de bankhouder onbarmhartig. »Gij zijt er geen tien waard. Maak dat gij naar huis komt, totdat gij weer geld hebt!»

Met wankelenden tred verliet Leopold de speelhel. Hoe hij naar huis gekomen was, wist hij later niet. Dat was een ontzettende nacht; slapeloos draaide hij zich op zijn leger om en om. Hij wist dat zijne schuldeischers hem geen rust zouden laten; en waarmede zou hij ze tevreden stellen! En hoe zou hij zich voor mijnheer Lové verantwoorden, die morgen terugkwam, en ongetwijfeld alles ontdekken zou.

Lové kwam en vond zijn jeugdigen vriend in den beklagenswaardigsten toestand. Bleek ging Leopold daarheen; hij was slordig gekleed, verstrooid, in gedachten verzonken, en betoonde zich ontevreden en onbekwaam bij ieder werk. Mijn-

heer Lové zag aan den ernstigen blik, dat er in het binnenste van zijn vriend een verandering had plaats gegrepen, welke geenszins in zijn voordeel was. Hij liet echter voor het oogenblik niets merken, maar zweeg en zocht in stilte de zaak op het spoor te komen. Na weinige dagen had hij zijn doel bereikt. Zijn eerste stap was, dat hij den jongeling weer bij zich op zijne kamer nam; en de eigenaar der fabriek besloot, dat mijnheer Ferron terstond zijn ontslag moest aanvragen. Lové had verkleed het hem bekende speelhuis bezocht en daar met eigen oogen de twee jonge menschen aan de groene tafel gezien. Onder allerlei voorwendsels trachtte Leopold het opnieuw samenwonen met Lové te ontduiken; want hij hoopte nog altijd, dat Ferron nog eens gelukkig mocht zijn, en hem dan in staat zou stellen omi weer te kunnen spelen.

Lové zag zich derhalve tot ernstige bedreigingen genoodzaakt en verdubbelde zijne waakzaamheid. Nu kwam Leopold aan den rand der vertwijfeling. De gramschap, dat hij zijn brandend verlangen tot het spel nooit zou kunnen bevredigen, dat zijn diepen val ontdekt zou worden, de angst voor de vervolgingen zijner medespelers, die hem het geld geleend hadden — dit alles knaagde aan zijn binnenste. Hij was inderdaad reeds ver gekomen. Het was een geluk dat hij nog wat schaamtegevoel had; want is ook dat

verdwenen, dan is er bijna geen omkeer meer mogelijk.

Toen Leopold den volgende Zondag mismoe- dig zijn leger verliet, tevergeefs naar schoon lin- nengoed zoekt, en op Lové's verlangen zijn beste kleeren niet te voorschijn wilde halen, en noch horloge, noch geld, noch iets anders meer bezat, toen deelde zijn oude vriend hem alles mede wat hij reeds ontdekt had, en wel met het doel, om hem tot erkentenis van zijne verkeerdheden te brengen. In den beginne wilde Leopold alles loochenen, maar daar hij inzag, dat Lové zijne wegen op het spoor gekomen was, bekende hij ten laatste alles. Lové sprak hem ernstig aan, herinnerde hem aan zijne ouders, stelde hem zijne plichten voor jegens zijn patroon, en niet minder jegens zijn eigen persoon; schilderde met de zwart- ste kleuren de verschrikkelijkheid der gevolgen van de zucht naar het spel, en smeekte hem onder tranen, zijn diepe schuld voor God te be- lijden, om met nieuwe kracht dien boozen weg te verlaten, en tot een fatsoenlijk leven terug te keeren. Leopold gevoelde zich diep getroffen, barstte uit in tranen en smeekte zijnen vriend om vergeving en hulp. Reeds had hij voor twee duizend frank schuld gemaakt, en hij had ten minste vijf honderd frank noodig, om zich weer fatsoenlijk in de kleeren te steken. Lové be- loofde hulp, maar onder voorwaarde van grondige

verbetering; en Leopold beloofde zulks op de plechtigste wijze. Nu stelde Lové zijn patroon van het voorgevallene in kennis, en, nadat deze met den vader van Leopold geraadpleegd had, was de zaak binnen korten tijd vereffend en in orde gebracht; terwijl zijn patroon het voor ditmaal, inplaats van hem weg te zenden, bij een ernstige terechtwijzing liet blijven.

Nu kon Leopold weer vannieuws af aan beginnen. Lové die tegenover hem de plaats eens vaders innam, maakte van elke gelegenheid gebruik, om hem de eene of andere nuttige uitspanning te verschaffen en betere gevoelens in zijn hart te doen ontwaken; en zijn vriend, de predikant Adisson gaf zich niet minder moeite, om hem het zondige en verkeerde zijner natuur, alsmede de noodzakelijkheid eener grondige bekeering aan te toonen, zou zijn verbetering van duur zijn.

Een tijdlang namen de dingen een goed verloop. Maar weldra werd het duidelijk, dat het berouw van den jongeling niet diep ging; hij had de gevolgen der zonden beweend, maar niet de zonden zelve; en nauwelijks waren de bittere gevolgen uit den weg geruimd en waren daarvoor in de plaats betere omstandigheden gekomen, of de oude booze neiging ontwaakte ook weer met onverminderde kracht. Weken lang zon hij over nieuwe plannen na, om zich aan het waakzame

oog zijns vriends te onttrekken en geld en gelegenheid te vinden tot het spel. Eindelijk geloofde hij inderdaad het rechte middel gevonden te hebben, en wel een schandelijk middel. Hij wist zich namelijk op het kantoor een wisselformulier te verschaffen, gaf een valschen wissel af op een hem bekend bankiershuis, en nam te Parijs op dit valsche papier vier duizend frank op. De omstandigheid, dat Lové dien dag, wegens ongesteldheid, verhinderd was op het kantoor te komen, en hem op zijne tochten te vergezellen, kwam hem hierbij goed te stade. Toen hij echter, in plaats van op den gewonen tijd terug te keeren, een briefje zond, met de verontschuldiging van een beloofd bezoek te willen afleggen, toen kreeg de man achterdocht. Oogenblikkelijk zond hij een agent van politie naar het hem wel bekende geheime speelhuis, met de opdracht, den jongen onvoorwaardelijk naar huis te brengen. Lové had zich niet bedrogen. De agent vond den gezochte juist op het oogenblik, dat hij het laatste goudstuk op de groene tafel wierp; en zonder zeer veel sprongen te maken met het geducht weerstandbiedende heertje, trok hij hem met zich voort, en bracht hem naar de woning van Lové.

»Onbeschaamde bedrieger!» riep hij den binnenkomende toe. Meer zeide hij niet, maar blies het licht uit en legde zich weer te bed. Ook Leopold zocht zijn leger op, maar zonder te sla-

pen. Hoe had hij ook rust kunnen vinden. De harde en toch zoo wel verdiende verwijting van zijn vaderlijken vriend had hem diep getroffen. Ja, een bedrieger, een misdadiger, dat was hij; zoo ver was het reeds met hem gekomen. Hij dacht aan zijn gestrengen vader, en sidderde; hij dacht aan den valschen wissel, en de ademhaling werd verstoord; hij dacht aan zijn liefdevolle moeder, aan hare ernstige en liefderijke vermaningen, en hij weende. Ditmaal waren het tranen van oprecht berouw, voortgebracht door het bewustzijn zijner bedreven zonden jegens God en de menschen. Het was eene droefheid naar God, die een onberouwelijke bekeering werkt tot zaligheid.

Voor de eerste maal zijns levens, zag Leopold waarlijk den afgrond van het tijdelijk en eeuwig verderf, aan welks rand zijne schandelijke begeerten naar wereldsch genot en rijkdom hem gebracht hadden. En te midden der nachtelijke duisternis werd het licht in zijne ziel. Hij wierp zich op de knieën en smeekte God om genade en redding; en de Heilige Geest, die deze verandering in zijn hart had voortgebracht, voerde hem in de armen van Jezus, die de zonden gedragen heeft op het kruis; en een iegelijk die in Hem gelooft, uit genade; vrede, gerechtigheid en het eeuwige leven schenkt. Dat was inderdaad een zegevierende nacht voor Leopold; nu was er een nieuw leven voor hem aangebroken.

Des morgens vroeg verliet hij zijn leger; wierp zich op de knieën voor het bed zijns vriends, vatte hem bij de hand, drukte haar aan zijne lippen, en bevochtigde ze met tranen.

»Edele man! Dierbare vriend!" riep hij snikkende. »Kunt gij mij nog eenmaal vergeven? Ontferm u over mij, ellendige! Red mij; help mij! God is mijn getuige, dat ik u voortaan niet meer hoop te bedroeven, noch ook aan de verschrikkelijke neiging van mijn boos hart, die mij aan den rand des afgronds gebracht heeft, gevolg te geven. Vergeef mij nog slechts eenmaal!"

Lang zag Lové hem zwijgend aan. Hij kreeg den indruk dat het berouw van zijn jongen vriend voor ditmaal inderdaad oprecht was.

»God, de Alwetende en de Almachtige, heeft uwe woorden gehoord," zeide hij ten laatste vol ernst. »Bedenk, welk een oordeel gij over u brengt, zoo uwe woorden niet oprecht zijn. Ik hoop, dat gij uzelf hebt leeren kennen als een slaaf der zonde, dien God alleen redden kan."

»O ik weet het; maar God heeft mij vergeven om Jezus wil, en Hij zal mij de noodige kracht verleen!" riep Leopold onder een vloed van tranen.

Lové was bereid om te vergeven, en beloofde nogmaals zijne hulp. Toen hij echter vernam op welke wijze Leopold zich geld verschaft had,

vloog hij, alsof hij zich niet wel gevoelde, op van zijn leger.

»Ongelukkige! Wat hebt gij gedaan? Nu hangt uwe redding van minuten af. Zoodra de vervalsching ontdekt wordt, zijt gij in handen der politie en niemand kan u redden. Bereid u tot het ergste voor; want wellicht komt ditwaal mijne hulp te laat.»

Haastig wierp de goede man zich in de kleeren en verliet het huis met haastigen tred. Leopold was alleen. Wat hij in die uren leed, kan geen pen beschrijven. Het angstzweet parelde hem langs het voorhoofd; de kamer werd hem te benauwd; maar hij kon niet weg; want Lové had de deur achter hem toegesloten. Eindelijk, na vier lange uren, hoorde hij naderende voetstappen. Misschien was het de politie om den wisselvervalscher gevangen te nemen. Neen — het was Lové.

»Gij zijt gered,» riep deze hem toe. »Maar wat een moeite heeft dat gekost!»

Bleek en bijna ademloos wierp de spreker zich op de sofa neer. Leopold viel hem om den hals met de vreugde van een uit den dood verlost.

»God zij geloofd!» riep hij. Hoe kan ik u vergelden, wat gij aan mij gedaan hebt!»

»Verlaat den weg van den booze, en laat u leiden op het pad des Heeren; dat is voor mij belooning genoeg!» hernam Lové.

Nu vernam Leopold, hoe de zaak geschikt was.

Zijn patroon had de vier duizend franken betaald, terwijl hij de som natuurlijk op rekening zette van Leopolds vader; en dezen met het voorval bekend maakte. Ook Lové had dit noodig geacht en vorderde nu van Leopold, dat hij zijn patroon persoonlijk bedanken zou. Dat was natuurlijk een moeilijke tocht voor onzen vriend; maar hij deed het zonder verzuim; want zijn berouw was diep en zijne verandering oprecht. Het spreekt van zelf dat de patroon zijnen leerling ernstig, maar ook bemoedigend aansprak, bij wien het bewustzijn zijner eigene onwaardigheid zich nooit levendiger vertoonde, dan in dat oogenblik. Men vond het goed, dat hij voortaan bij den predikant Adisson zou inwonen, om geheel onder zijn leiding te zijn en in de waarheid des heils bevestigd te worden. Eenige dagen later kwamen er brieven van het ouderlijke huis, die zijn hart nog meer verootmoedigden. En toch gevoelde hij zich gelukkiger, dan ooit te voren. Nu maakte hij de ervaring, dat de godzaligheid een groot gewin is met vergenoeging.

4. DE SOMNAMBULE.

»Wanneer zij dan tot ulieden zeggen zullen: Vraagt de waarzeggers en duivels-kunstenaars, die daar piepen, en binnensmonds mompelen, zoo zegt: Zal niet een volk zijnen God vragen? zal men voor de levenden de dooden vragen?»
 Jes. 8:19.

Wat is er intusschen van Henri geworden?

Heeft hij het geluk gevonden, waarnaar hij zoo begeerig zocht?

Keeren wij in onze vertelling eenige jaren terug.

Toen Leopold nog de polytechnische school bezocht, had Henri reeds zijn achttiende jaar bereikt. Waarom leerde hij nu geen handwerk, of waarom koos hij geen fatsoenlijke broodwinning? Dat had zijn oorzaak. Nergens is dit moeilijker voor iemand die geen geld heeft, dan in groote steden, en vooral in Parijs. Ook Henri onderzocht dit. Nog dreef hij zijnen handel in broodjes; maar de schatten, waarvan hij gedroomd had, waren nog niet gekomen. In den beginne maakte hij wel is waar goede zaken, maar spoedig was hij op het terras der Tuileriën een oude bekende geworden, en niemand bekommerde zich meer om hem. Gedurende een half jaar liep hij van 's avonds zes uur met zijne mand langs de Elyseesche velden, maar ook dat had het gewenschte gevolg niet en werd hem ten laatste door de politie verboden.

Nu zon hij over iets anders na. Zijn moeder was gestorven. Voor de opbrengst van de weinige meubelen, behalve eenige opgespaarde penningen, kocht hij in de Elyseesche velden een kleine kraam, waar hij de voorbijgaande jeugd met dobbelsteenen om zijn gebak liet gooien. Van deze onderneming koesterde hij de hoogste verwachting; maar de zucht naar winst verblindde hem; want juist,

omdat er met deze zaak niets te verdienen was, had de vroegere eigenaar deze kraam aan hem overgedaan, om voor zichzelf iets nieuws te beginnen. Deze kocht namelijk een telescoop, zette dien des avonds in de nabijheid van Henri op en lokte de nieuwsgierigen tot zich, om hen voor drie stuivers de persoon eenige minuten lang naar de maan en de sterren te laten kijken. Tegelijkertijd verloor deze man onzen vriend niet uit het oog; want hij had nog een sommetje van hem te vorderen, dat Henri hem bij gelegenheid zou afdoen. Met deze aflossing ging het echter niet vlot. Henri gevoelde zich erg ongelukkig, niet alleen omdat hij geen moeder meer had, die hem beminde en met verstandige spaarzaamheid van het noodige voorzag; maar ook omdat hij met zijn geheele verstand geen middel kon uitdenken, om binnen korten tijd rijk te worden, en hij altijd meer de ondervinding opdeed, dat het spoedig rijk worden zich niet liet dwingen. Een halfjaar later zag men onder de tallooze kramen, tenten, café's, paviljoenen, carroussels, enz. enz., waarmede de Elyseesche velden als bezaaid waren, de kraam van onzen vriend niet meer. Eerst twee jaar later vinden wij hem daar weer, maar onder geheel andere omstandigheden. Aldaar bemerkte men een nieuwe, fraai versierde tent, waarop aangekondigd stond, dat iederen avond een sonnambule of clairvoyante,

haren magnetischen slaap hield, en in dezen toestand allerlei vragen beantwoordde met betrekking tot de toekomst. Elke vraag kostte een halve frank. Zoo groot van oudsher het ongeloof in Parijs geweest is, even groot was aldaar het bijgeloof, en nog grooter de bedriegerij, welke zich het bijgeloof tot haar voordeel ten nutte maakte.

Aan den ingang van de tent der somnambule, zat Henri. Wij willen hem niet van stap tot stap volgen op de wegen, welke hij sedert twee jaren bewandeld heeft. Het is genoeg te weten, dat de vermaningen van zijne vrome moeder weldra in den wind geslagen werden; en dat Henri blootgesteld werd aan de verschillende verzoeken tot bedrog, diefstal en andere grove zonden, en niet altijd weerstand geboden had, zoodat zijn geweten meer en meer ingesluimerd was. En zoo hij onder zulke omstandigheden niet tot de schandelijkste ondeugden vervallen was, dan kon dit grootendeels toegeschreven worden aan zijne neiging tot het bijgeloof, welke hij van zijne jeugd af betoond had.

De fraaie tent was zijn eigendom niet. De somnambule, die hare orakels achter een groen gordijn uitsprak, was de achttienjarige dochter van een gewezen portier, die onzen Henri aangesteld had, om als middenman op te treden tusschen de bezoekers en de slapende dame. Vader en dochter waren sluwe bedriegers. Onze vriend

echter, was niet in staat hen te doorzien, maar geloofde veel stilliger aan de uitspraken der somnambule dan vele dergenen, die de tent uit- en gingen, en de portier hechte er het grootste gewicht aan, dat elke twijfel, aangaande de waarheid harer verklaringen, verre bleef uit het hart van zijn bediende.

Onder zulke omstandigheden kwam Henri in aanraking met allerlei soort van bijgeloovige menschen. Het was geen klein getal, dat in het vaste vertrouwen in den magnetischen toestand der clairvoyante, de tent bezochten, en zich daar veel langer ophielden dan de overigen. Onder hen bevond zich een oude man, die vroeger met een poppenkast het land afgereisd en zich een klein vermogen verworven had, waarvan de rente echter niet voldoende was, om hem een zuinig leven te bezorgen. In zijn jeugd was hij horlogemakersleerling geweest, maar hij behoorde tot het getal dier menschen, die, inplaats van te werken, naar allerlei geheime middelen uitzien, om met niets doen spoedig rijk te worden. Vooral was hij steeds werkzaam geweest, wanneer er voor de uitvinding van de eene of andere nieuwe machine een nieuwe prijs uitgelooft werd, en had daarbij getoond, dat hij volstrekt geen onervaren mechanicus was, maar dat de noodige kennis van de grondregelen dier kunst hem geheel ontbrak. In dien tijd was hij druk bezig,

een mechaniek uit te vinden, dat voortdurend in beweging gebracht werd — het zoogenaamde perpetuum-mobile, of eeuwigdurende beweging; — eene gedachte, welke reeds menigeen het verstand verbijsterd en in het krankzinnigengesticht gebracht heeft, en waaraan zij, die eenmaal zulk een idee hebben opgevat, zich met een taaiheid vasthouden, dat zij na duizend mislukte proefnemingen, altijd weer opnieuw de hoop koesteren, er nog eens mee klaar te komen, totdat eindelijk waanzin of de dood een einde maakt aan hun plan. Lorenzé — zoo heette de man — wien het volgens zijne bewering, nog maar aan één rad ontbrak, om het ware perpetuum-mobile klaar te krijgen, waarmede hij binnen korten tijd een biljoen franken hoopte te verdienen, nam eindelijk, nadat hij lang tevergeefs zich het hoofd gebroken had over de vervaardiging van dat eene rad, zijne toevlucht tot de somnambule. Van haar hoopte hij de noodige aanwijzing te erlangen. Elken avond was hij er weer met zijne vraag, en telkens kreeg hij of een dubbelzinnig, of een geheel onverstaanbaar antwoord, met welks oplossing hij zich den geheelen dag aftobde.

Met dezen man werd Henri spoedig nader bekend. Zijne geheimzinnigheid vervulde hem met verwondering en vrees, en wekte in zijn ziel het verlangen naar schatten tot een verterenden gloed op. Weldra bracht Henri zijne vrije uren

bij den ouden man door. Deze bezat eene verzameling oude, geheimzinnige boeken op het gebied van magie, alchimie en astrologie, magnetisme, tooverij, geheim cijferschrift, enz. enz.; en deze boeken oefenden een betooverende aantrekkingskracht op Henri uit.

Magie is de voorgewende hoogere wijsheid en diepere natuurkennis, waardoor iemand voorgeeft in staat te zijn, om met natuurlijke middelen wonderbare werkingen voort te brengen. Alchimie is de zoogenaamde kunst, om op chemische wijze onedele metalen in edele te veranderen; en onder astrologie verstaat men de kunst, om uit den stand der sterren de toekomst te voorspellen en voornamelijk het lot der menschen. — Hij droomde van goudbergen en zilvermijnen, welke hij binnen korten tijd hoopte te verwerven. Maar wat het perpetuum-mobile betref, die zaak wilde hem maar niet duidelijk worden, en derhalve verwachtte hij van die zijde niets, maar liet dat deel der gelukster voor zijnen nieuwen bekende over. Met des te grootere verwachting hoopte hij in de geheimen der magie en astrologie in te dringen, en dikwijls gaf hij er zijn laatsten penning aan, om proeven te nemen, en wel in de vaste overtuiging, dat de tijd van zijnen rijkdom weldra zou aanbreken.

Het is nauwelijks te begrijpen, welk een macht het bijgeloof op den menschelijken geest uitoefent,

wanneer de zucht naar schatten, de hoofddrijfveer daarvan is, en hoe stompzinnig en wezenloos de mensch wordt, wanneer hij zich overgeeft aan den invloed der hebzucht. Van daar het ontstaan dezer onzinnige dingen, als het graven naar schatten, geestenbezwinging enz., welke niet zelden met verschrikkelijke misdaden eindigen.

Eens op een morgen zat Henri weer in het kamertje naast den ouden man. Met het hoofd gesteund, was hij weer in een dier oude boeken verdiept, en verroerde geen lid. Maar eindelijk slingerde hij het boek ontevreden weg.

»Wat is er, Henri?» vraagde de oude verwonderd.

»Het gaat niet!» riep hij als buiten zijn zinnen.
 »Ik geloof niet dat het de rechte boeken zijn. Er moeten nog betere, nog oudere te vinden wezen. Ik geloof dat ze in Duitschland te koop zijn. Daar vindt men boeken uit de alleroudste tijden, zelfs uit den tijd der aartsvaders. Men vindt er zelfs een zesde en een zevende boek van Mozes, waarin elk geheim, waarvan Mozes zich bediende, om water uit de rots voort te brengen, en om water in bloed, en zijn staf in een slang te veranderen, is opgeteekend.»

»Het is best mogelijk dat gij daarin gelijk hebt,» liet de mechanicus zich hooren. »Ik geloof ook, dat er nog boeken zijn, waarin al de geheimen geschreven staan, maar welker titels zorgvuldig

geheim gehouden worden door degenen, die ze bezitten en met hunne geheimen groot voordeel doen. Ik heb zelfs eens in mijn leven zoo een boek zien verkoopen, dat met zeven zegels verzegeld was. Zoo wij ook eens aan dergelijke boeken konden komen. Zullen wij het eens aan Gernalda, de somnambule, vragen?"

Een straal van vreugde bescheen Henri's gelaat. Ja de somnambule moest het weten. Zonderling dat hij er niet reeds eerder aan gedacht had.

Lang beraadslaagden de beide gelukjagers te zamen, hoe zij het zouden aanleggen met de vraag, die zij te doen hadden, en nog denzelfden avond stelde de oude der somnambule de vraag voor, hoe en waar Henri het boek, zoo onontbeerlijk voor hun plan, vinden kon. Het antwoord luidde: »Hij moet in dienst gaan bij den boekhandelaar en antiquarius N. N., straat te Parijs."'

Van dat uur stond Henri's plan vast, om zijn tegenwoordigen meester te verlaten en een plaats te zoeken bij den aangewezen boekhandelaar, het kostte wat het wilde. De arme jongen echter vermoedde het niet, dat de portier hem reeds lang wilde ontslaan, en zijn dochter daarom zulk een antwoord gegeven had. Henri was, daar hij zich te veel met andere dingen bezig hield, niet meer van dienst voor de zaak zijns meesters.

Acht dagen later trad Henri in dienst bij den boekhandelaar.

5. DWAZE VERWACHTINGEN.

»Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking, en in den strik.» I. Tim. 6 : 9.

Leopold gevoelde zich zeer gelukkig in zijn nieuwe woning. Hij was werkelijk een ander mensch geworden, die van harte den Heer wenschte te dienen, en, om eeuwige schatten te verwerven, gebroken had met zijne vroegere neigingen. Desniettemin behoefde hij een voortdurende leiding en zorgvuldige bewaking van de zijde zijner vrienden, om in den strijd tegen het booze gesterkt en bemoedigd te worden. Dit zag de ervaren predikant zeer wel in, en daarom verloor hij den jongeling nooit uit het oog, ging hem in stilte na, en maakte van elke gelegenheid gebruik om hem in de waarheid te bevestigen. Mijnheer Lové ging in deze zaak met hem hand in hand.

»Houdt onze vriend zich goed?» vraagde hij eens op een avond den predikant, toen hij alleen met hem in de kamer zat.

»Ik heb over niets te klagen,» was het antwoord. »Maar toch gevoel ik uit enkele woorden en handelingen, dat een vervallen in dezelfde zonden niet tot de onmogelijkheden behoort, en derhalve de zorgvuldigste bewaking een vereischte is.»

»Het is inderdaad opvallend,» ging de eerste voort, »met welk een taaiheid het hart zich vastklemt aan zijn lievelings-idee. Zoo heb ik dezer

dagen bij den boekhandelaar N. N. kennis gemaakt met een jongen man, wien de begeerte naar rijkdom en aanzien in nog grooter ellende gebracht heeft, dan onzen Leopold, en voor wien, naar ik vrees, geen hoop meer is op herstel. Een mijner vrienden, aldaar boekhouder, deelde mij de levensgeschiedenis van den ongelukkigen jongeling mede, wat mij de haren te bergen deed rijzen.

Met groote spanning onderzocht mijnheer Adisson naar de bijzondere omstandigheden van den boekhandelaarsbediende, in wien mijne lezers ongetwijfeld hun armen vriend Henri zullen herkend hebben, en nadat hij ze in 't kort vernomen had, zeide hij op een toon der innigste deelneming:

»Dat is inderdaad ontzettend, maar toch komt deze zaak mij zeer gewenscht voor. Deze beklagenswaardige jongeling kan als werktuig dienen, om onzen Leopold te versterken op zijnen weg en hem tegelijkertijd eene gelegenheid aanbieden, waar hij zijn christelijke liefde en werkzaamheid kan betoonen. Niets werkt gezegender op het hart, dan wanneer men werkzaam is, om anderen, met de hulp des Heeren, aan het verderf te onttrekken. Open slechts de gelegenheid voor mij, om de beide jongelingen met elkander bekend te maken, opdat Leopold met eigen oogen zich overtuige van den treurigen toestand des onbekenden. Zulk een afschrikwekkend voorbeeld heeft een

betere werking, dan duizend woorden van waar-
schuwing."

»Dat is waar," bevestigde mijnheer Lové. »Het zal een blijvende vrucht verzekeren. Ik hoop, dat ik u spoedig de gewenschte gelegenheid kan aanbieden."

Na weinige dagen trad Adisson met Leopold den bewusten boekwinkel binnen. De boekhouder, de vriend van Lové, geleidde hen naar de kamer, alwaar Henri bezig was met het inpakken van bestelde boeken. Op dat oogenblik zat hij op een stoel en staarde met begeerige blikken in een oud boek. Op het gedruisch der binnekomenden, sprong hij plotseling op, legde het boek ter zijde, en vraagde wat zij verlangden.

»Wij hebben eenige oude boeken in den winkel gekocht," hernam mijnheer Adisson. »Zoudt gij zoo goed willen zijn, ze voor ons in te pakken, ter verzending?"

»Met alle genoegen," was het antwoord. »Maar ik vraag u verlot, om den titel der boeken te mogen zien."

»En waarom dat?"

»Ik pak nooit een boek in, voor en aleeer ik den titel heb gezien," antwoordde Henri. »Dit recht heb ik mij voorbehouden, en daarvan kan ik geen afstand doen."

»Maar waarom is dit voor u van zooveel beteekenis?" vorschte mijnheer Adisson verder.

»Omdat ik weet, dat er binnen kort mij een boek in de handen moet komen, waarvan het geluk mijns levens afhangt!»

»Hoe weet gij dat zoo zeker?»

»Ik vernam het uit den mond eener clairvoyante,» zeide Henri met schitterende oogen. »En tot nu toe zijn hare uitspraken letterlijk vervuld geworden.»

»En wat moet dat voor een boek zijn?»

»Ik kan den titel niet opgeven; maar de somnambule zeide, dat ik het boek, zoodra het in mijne handen was, door een hoogere aanwijzing herkennen zou.»

»Kent gij dan alle talen?»

»Neen. Maar dat is ook niet noodig. Zooals ik gezegd heb, zal ik ter rechtertijd, door hooger en invloed, in staat zijn elk schrift te kunnen lezen.»

»Maar dat boek zullen toch velen voor u gelezen hebben, mijn jonge vriend!»

»Geenszins,» verzekerde Henri. Het is geschreven in een taal, welke geen mensch lezen noch verstaan kan, uitgenomen zij, die daartoe geordend zijn.»

»En wat is dan de inhoud van dat merkwaardige boek?» vroegde mijnheer Adisson, terwijl hij medelijdend het hoofd schudde.

»Het bevat het geheim, om binnen vierentwintig uren, door onbekende middelen, in het bezit te komen van een millioen.»

»Zou dit u dan zóo gelukkig maken?»

»Onuitsprekelijk gelukkig!» hernam de jonge man. »Voor mij is er in deze wereld slechts éene keuze: een millioen of zelfmoord.»

»O, gij ongelukkige!» viel mijnheer Adisson hem plotseling in de rede. »Het is reeds een verschrikkelijke zonde, om zulke woorden uit te spreken.»

»Gij zoudt zoo niet spreken, indien gij den loop der sterren en hare verbinding met het lot des menschen kendet,» hernam Henri glimlachend.

Mijnheer Adisson zuchtte zwaar, terwijl Leopold, vervuld met de pijnlijkste gewaarwordingen, naar den grond staarde. Henri had onderwijl hem de boeken uit de hand genomen, en zijne schitterende blikken rustten op de grieksche letters. Hij schudde het hoofd en begon met groote behendigheid aan het inpakken.

»Die boeken zijn van geene waarde,» murmelde hij, terwijl hij mijnheer Adisson het pakje overhandigde. Deze gaf Leopold een wenk, en beiden, door Henri tot aan de deur begeleid, verlieten de kamer. Bij het heengaan nam de ongelukkige jongeling een houding aan, welke duidelijk verried, hoe zeker hij was van zijn toekomstig geluk.

»Hebt gij gezien,» vroeg Adisson buiten, »welk eene verwoesting de zucht naar rijkdom kan teweegbrengen in den geest des menschen?»

»Ach, hoe beklagenswaardig is deze arme jongen!" hernam Leopold zuchtende.

»En toch," viel gene hem zacht in de rede, terwijl hij de hand vatte van zijn jeugdigen vriend, »hoe dicht bevondt ook gij u aan den rand van dien zelfden afgrond?"

»Ach ja," hernam Leopold. »Wat was God toch genadig, dat Hij mij nog vroeg genoeg gered heeft, en mij bewaarde voor de gevolgen van die ellendige begeerte!"

»Gij kunt den Heer uwen dank niet beter betoonen, dan wanneer gij u het lot van dezen ongelukkigigen jongeling aantrekt, ging mijnheer Addison voort. »Misschien is hij nog te redden, wij mogen er niet aan twijfelen. Welk een gezegende werkzaamheid zou dat zijn, wanneer gij, onder den zegen van God, de handen aan het werk sloegt, om deze arme ziel te verlossen uit de banden der duisternis."

»Voor een oogenblik kwam deze gedachte ook in mijn hart op," begon Leopold na kort nadenken, »maar ik liet haar spoedig weer varen, omdat ik niet inzie, wat ik voor den ongelukkige zou kunnen doen."

»Zie niet op uw eigen zwakheid," vermaande de predikant; zie op Hem, den Medicijnmeester der ziel. Bij Hem zijn alle dingen mogelijk. Begin het werk in zijnen naam, en doe dan alles, wat in uwe macht is. De Heer zal uwen arbeid zeker loonen."

Met beven, maar ook met innige vreugde vatte Leopold het plan op, dat hem een verheven doel zijns levens voorspiegelde. Van nu af aan bracht hij zijn nieuwen bekende driemaal in de week een bezoek, om den inwendigen toestand zijns harten door en door te leeren kennen. Langzamerhand ontstond er tusschen hen een vertrouwelijke omgang; Henri was gelukkig wanneer hij Leopold zag binnenkomen, want het was hem een behoefte geworden iemand tot zijn vertrouwing te maken, om hem mede te deelen hetgeen zijnen geest nacht en dag bezig hield.

6. EEN ONVERWACHT BEZOEK.

Die zijne overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn, maar die ze bekent en laat, zal barmhertigheid verkrijgen. Spr. 28 : 13.

Zoo verliepen er verscheidene weken. Henri had, zonder het minste terug te houden, zijn nieuwen vriend Leopold al zijne hersenschimmen en verwachtingen medegedeeld, en hem zelfs uitgenoodigd, hem een bezoek te brengen op zijn dakkamertje, wat anders voor een ieder gesloten bleef. De oude mechanicus was, zonder zijn perpetuum-mobile voltooid te hebben, eenige weken te voren gestorven, en had zijn jeudigen metgezel tot erfgenaam zijner onbeteekenende nalatenschap aangesteld. Overigens bleef Henri voor elke betere

overtuiging ontoegankelijk, welke Leopold hem aan het verstand trachtte te brengen, en verlangde slechts, dat men hem zwijgend aanhoorde; want het spreken alleen over zijne verwachtingen was een groot genot voor hem. Het sprak derhalve van zelf, dat de ongelukkige al dieper en dieper zonk in de droomerijen zijner overspanning, welke hem ontgeenzeggelijk in het gekkenhuis brengen moest.

Een onvoorziene gebeurtenis verstoorde plotseling de geregelde bezoeken.

Op een goeden dag, verscheen geheel onverwacht mijnheer La Tour, de vader van Leopold, te Parijs. Men stelle zich de verrassing voor van onzen jongen vriend, toen hij op een morgen bij het binnenkomen der kamer zijn vader, naast mijnheer Adisson, aan het ontbijt vond. De verandering van den politieken toestand in Frankrijk had het hem mogelijk gemaakt een reis te doen in zijn geboorteland, hetgeen slechts eenige jaren vroeger een onmogelijkheid zou geweest zijn.

Als aan den grond genageld, bleef Leopold in de deur staan. Verrassing, vreugde, schaamte over zijn vroeger gedrag, benevens de angstige bezorgdheid over het doel van zulk een plotseling en onverwacht bezoek — dit alles verontrustte de ziel van onzen jeugdigen vriend.

»Kom nader, Leopold!» riep de vader. »Nu kunnen wij elkander met een gelukkiger hart

ontmoeten, dan het een jaar geleden het geval zou geweest zijn. Tot mijne vreugde hoor ik van mijnheer Adisson, dat gij niet alleen uwe vroegere verkeerdheden hebt afgelegd, maar ze ook weer tracht goed te maken. Ik heb u van harte gegeven. God geve, dat gij op dezen weg volhardt!"

Onder een stroom van tranen, wierp Leopold zich in de geopende armen zijns vaders. Dat was een gelukkig oogenblik voor hem; want de gedachte aan het verdriet zijns vaders en aan den kommer zijner moeder, behalve het niet geringe geldverlies, dat hij door zijn vroegere lichtzinnigheid veroorzaakt had, dit alles drukte hem als een zware steen op het hart en had zijn vreugde gestoord. De vriendelijke omarming des vaders nam elken last op eens weg; het hart van den jongen man klopte van blijdschap; het huppelde zoo vrij als een vogel, die uit zijn kooi ontsnapt is.

Hoe veel was er nu te vragen en te vertellen! Zijn patroon gaf hem volgaarne de dagen, welke zijn vader in Parijs vertoefde, vrijaf, zoodat hij hem overal kon vergezellen. Mijnheer La Tour was hoofdzakelijk hierheen gekomen, om zich persoonlijk te overtuigen van de vorderingen zijns zoons, en tegelijkertijd zijne oude vrienden eens te bezoeken.

»Wat is alles veranderd, sedert mijne verbanning!" zeide La Tour eens op een avond tot

Adisson. »Hoe weinigen leven er nog van hen, die ik hoopte te vinden! Hoogst onbegrijpelijk echter is voor mij het spoorloos verdwijnen van de vrouw van mijn, te Londen overleden, broeder. Uit zijne papieren, die mij na zijn dood zijn toegezonden, schijnt het, dat zij nog vier jaar op de markt St. Honoré heeft gewoond. Maar niemand herinnert zich, haar ooit gezien te hebben. Misschien zou men haar door het register van den burgerlijken stand op het spoor kunnen komen; maar ik vrees dat zij in de grootste armoede leeft.”

»Ik wil u gaarne in deze zaak behulpzaam zijn,” zeide Adisson; en reeds den volgenden dag spoedde hij zich naar het raadhuis, om zoo mogelijk den draad te kunnen vinden, waardoor men de verdwenene op het spoor kon komen. Twee dagen later kon hij zijn vriend mededeelen, dat hij wel het spoor zijner schoonzuster gevonden had, maar onder de dooden. Zij was ongeveer drie jaar geleden aan een zenuwkoorts gestorven, en op het armenkerkhof begraven, op de hoogte van den Montmartre.

»Dus, zooals ik vreesde, in armoede gestorven,” begon La Tour. »En wat is er van haar kind geworden?”

»Daar hebben zij mij niets van gezegd. Maar het zal niet onmogelijk zijn, ook dit op het spoor te komen.”

»O, ik bid u, doe toch alles wat gij kunt,» smeekte mijnheer La Tour. »Ik zou zoo gaarne het kind als mijn eigen aannemen.»

»Daar zult gij wel aan doen,» bemerkte mijnheer Adisson. »De ellende van het aantal verwaarloosde en ouderlooze kinderen, is zonder grens; ontzettend het lot van hen die, te midden van de beroeringen der laatste jaren, elk spoor hunner ouders verloren hebben en het eigendom geworden zijn van den staat. Kunt gij geen nadere aanwijzingen geven aangaande het kind?»

»Niet de minste,» was het antwoord. »Ik heb slechts een zeer zwakke herinnering aan het bestaan van dat kind.»

Mijnheer Adisson beloofde zijne navorschingen te zullen voortzetten, en mijnheer La Tour elke ontdekking, hoe dan ook, mede te deelen. Deze keerde daarop, overtuigd van de grondige omkeering zijns zoons, met een gelukkig hart huiswaarts; Leopold dacht nog een jaar te Parijs te blijven en dan eveneens den weg naar huis te ondernemen.

7. EEN VERRASSEDE ONTDEKKING.

Welgelukzalig is de mensch, die wijsheid vindt, en de mensch, die verstandigheid voortbrengt. Spr. 3 : 13.

Nauwelijks had de vader de groote wereldstad verlaten, of Leopold hervatte ook zijne bezoeken bij Henri. Hij kon hem alleen des avonds te huis aantreffen, en daarom begaf hij zich om dien tijd op weg naar de Rue de Lappe, waar Henri met een anderen jongen man, op den zolder, een kamer bewoonde. Lang moest Leopold in het donkere rondtasten, voor hij het achterhuis, gelegen in een nauw straatje, bereikte. Met gespannen verwachting steeg hij de trappen op. Voor aan den ingang stond een ouden verrekijker, — een erfstuk uit de nalatenschap van den overleden mechanicus — waardoor hij, naar het voorbeeld van den ouden man, voortdurend de sterren beschouwde, terwijl hij den kijker door een kleine opening in het dak stak. Daar dicht bij stonden twee machines, zonderling in elkander gezet, — waarschijnlijk de mislukte proeven van het perpetuum-mobile. Alles was zorgvuldig van het stof ontdaan, en gedeeltelijk met papier beplakt. Niet het geringste geluid trof het oor van den binnenkomende. Hij naderde de deur en klopte aan; maar geen antwoord. Zachtjes opende hij nu de deur en trad het sombere vertrek binnen. Hoe klein ook, zoo bestond het toch uit twee afdeelingen,

door een tafeltje gescheiden. Aan de eene zijde woonde Mortel, zijn metgezel, een Savoyard, en onze Henri aan de andere zijde. De afdeeling van onzen ongelukkigen vriend geleek veel op een uitdragerij. Boeken, flesschen, potten, steenenkruiken, pannen, smeltkroezen en andere dingen stonden in de grootste wanorde door elkaar, en namen de kleine ruimte dermate in beslag, dat men zich nauwelijks draaien kon tusschen de kleine ijzeren slaappleats en de twee stoelen. Toen Leopold binnen trad, zat Henri, tegen den muur geleund, op zijn bed, met zijne beenen uitgestrekt, en staarde, zonder het minste geluid te geven, met onbeweeglijke blikken in een der boeken, welke daar verspreid lagen.

»Goeden avond, Henri!» riep Leopold.

Geen antwoord.

»Hoe gaat het, Henri? Zijt gij wel?»

Wederom geen antwoord.

»Henri! Hoort gij dan in het geheel niet meer?»

Onafgebroken stilzwijgen. Het was inderdaad alsof de ongelukkige blind en doof was. Hij zat daar als tot marmer verstijfd, en hadden zijne oogen niet dien zonderlingen gloed gehad, welke steeds den hartstocht verried, die in zijn binnenste brandde, men zou gemeend hebben een lijk voor zich te zien.

»Er is van daag niets met hem te beginnen, mijnheer!» zeide de vriendelijke Savoyard, die

aan de andere zijde der tafel bezig was zijn kiel te verstellen. »Hij zit reeds twee uur zoo en vóór middernacht zal hij zijne plaats niet verlaten. Het geeft niets, of men hem al aanspreekt, hij hoort niet, hij ziet niet, en beweegt zich niet, ook niet al schudt men hem heen en weer.»

»Is hij dan ziek geworden?» vraagde Leopold.

»Dat juist niet,» hernam Mortel, »maar deze dag behoort, naar hij meent, tot het getal, waarop hij openbaringen krijgen moet. Op zulke dagen is zijn geest altijd in verrukking, waaruit hij niet te krijgen is; hij verwacht eene ingeving van boven, aangaande de geheimzinnige teekenen in dat boek. Ziet gij niet, hoe zijn vinger op dat teeken rust?»

»Hoe weet gij dat alles?» vraagde Leopold.

»Hij heeft het mij eens gezegd, toen ik er bij hem op aandrang,» was het antwoord.

»En herhaalt deze toestand zich dikwijls?» vorschte Leopold verder.

»In den laatsten tijd meer dan vroeger,» berichtte de Savoyard, die daarop zijn werk weer voortzette.

Leopold schudde zuchtend het hoofd. Hij richtte nogmaals de vraag aan den ongelukkige, maar het bleef zonder gevolg; en na lang tevergeefs beproefd te hebben, zag hij zich eindelijk genoodzaakt de kamer te verlaten, zonder een enkel woord met hem gewisseld te hebben.

»De arme jongen is op het punt van krankzinnig te worden,» murmelde hij in zichzelf, toen hij de smalle trap afsteeg. Haastig keerde hij naar zijn woning terug, en deelde mijnheer Adisson het geheele voorval mede. »Er moet iets voor den ongelukkige gedaan worden,» ging hij voort, toen zijn bericht ten einde was. »Ik moet mij zijn lot nog meer aantrekken. Misschien is er nog helpen aan.»

»Ik verheug mij zeer over dit besluit,» viel mijnheer Adisson in de rede. »Maar zonder opofferingen, en wellicht grooter dan gij wel denkt, is hij niet te helpen. Wat denkt gij het eerst te doen?»

»Vooreerst moet ik voor geneeskundige behandeling zorgen, en dan moet hij uit zijn tegenwoordige omgeving verwijderd worden,» antwoordde de jonge man.

»Daarin hebt gij gelijk,» zeide mijnheer Adisson. Maar het zal veel geld kosten. De dokters in Parijs laten zich goed betalen, en een zorgvuldige verpleging vereischt een niet geringere som.»

»Ik zal gaarne alles betalen,» hernam Leopold. »Ik ben bereid, de helft van mijn inkomen te geven aan het behoud van Henri.»

»Wanneer gij zulk éen offer wilt brengen, dan is er misschien nog redding mogelijk,» merkte Adisson op; »en de Heer zal er gewis zijnen zegen op geven. Het allereerst is er een dokter

noodig. Ik zal u het adres geven van iemand op wien gij volkomen vertrouwen kunt. Maar vergeet niet, den Heere te prijzen, dat Hij u voor zulk een ellende bewaard heeft; want uwe vroegere uitspattingen waren een vrucht van dezelfde brandende begeerte, welke den armen jongen in het krankzinnigengesticht dreigt te brengen. Zie aan hem, uit welk een groot gevaar de Heer u gered heeft."

»Ik sidder bij de gedachte er aan," zeide Leopold geroerd. »En daarom gevoel ik mij des te meer gedrongen, om voor den armen Henri alles te doen, wat in mijn vermogen is. Het is mij duidelijk, dat de Heer in zijne wijsheid mij met dezen ongelukkige in aanraking gebracht heeft."

»Dat is volkomen waar," zeide Adisson. »Zoo-doende kan uw bemoeienis met den armen Henri voor uw eigen hart tot grooten zegen zijn."

Door dit onderhoud met nieuwen ijver tot zijn liefdewerk aangevuurd, nam Leopold afscheid van zijnen vriend, om zijn leger op te zoeken. Vóór hij zich echter ter ruste begaf, wierp hij zich op de knieën en smeekte den Heer om kracht en volharding in het werk, dat hij voornemens was te doen. Reeds den volgenden morgen begaf hij zich, met den aangewezen dokter, op weg naar de woning van zijn armen vriend. Henri was alleen; hij was niet naar het werk gegaan, omdat hij zich in het geheel niet wel gevoelde. Zijne krachten

waren geheel uitgeput, zijn geest was terneergedrukt; en bleek en bevende aan al zijne leden, had hij zich op zijn leger uitgestrekt. Hij reikte Leopold de hand. Hij sprak afgebroken en onduidelijk; nauwelijks had hij eenige onzamenhangende woorden uitgesproken, of hij bracht weer geheel onverstaanbare klanken voort, welke getuigden van verstandsverbijstering. De dokter hield zich langen tijd met hem bezig, en onderzocht zijn toestand met de grootste nauwkeurigheid, en zijn gelaat werd hoe langer hoe bedenkelijker.

»Hier wordt de spoedigste hulp vereischt,» zeide hij. »De jonge man is reeds zoodanig door de zucht naar rijkdom overweldigd, dat zijne krachten weldra geheel zullen uitgeput zijn. Hier aan deze eenzame plaats, waar hij geheel prijs gegeven is aan zijne droomerijen, moet hij binnen korten tijd krankzinnig zijn. Hij moet zoo spoedig mogelijk naar een gesticht gebracht worden, of bij een familie huisvesting bekomen. Eer echter alle maatregelen tot zijne opname zullen genomen zijn, gaan er nog eenige dagen voorbij. De eerste stap, dien gij derhalve te doen hebt, is uit te zien naar een ervaren oppasser, die zich met de grootste zorgvuldigheid aan zijne verpleging wijdt.

Leopold toonde zich bereid, den raad van den dokter op te volgen; en deze beloofde het noodige te doen, om Henri een plaats in een gesticht te bezorgen.

Nog lang onderhield Leopold zich met den armen vriend, en onderzocht tegelijkertijd zijne papieren en boeken, welke daar verstrooid lagen. Henri zag dit alles koelbloedig aan; slechts aan één boek mocht Leopold niet komen. Deze stak intusschen een pak familie-papieren in zijn zak en nam toen afscheid. Nog dienzelfden morgen zond hij een ziekenoppasser naar Henri. — En toen hij des avonds van het kantoor kwam, was zijn eerste gang weer naar Henri. Hij vond hem nog in denzelfden toestand, maar netjes gekleed, en onder de zorgvuldigste verpleging van een bekwaam oppasser. Eerst laat keerde Leopold van zijn vriend terug. Mijnheer Adisson had hem reeds lang verwacht en ontving nu, uit den mond van zijn jeugdigen vriend, het bericht aangaande de maatregelen, welke hij tot welzijn van den kranke genomen had.

»Wie of onze Henri toch eigenlijk wezen mag? Of zijne ouders nog leven?» vroegde hij den berichtgever.

»Ik weet het niet; maar wellicht kunnen de papieren, die ik tot dat doel bij mij gestoken heb, ons eenig licht daaromtrent geven,» merkte Leopold op, terwijl hij het pakket opende, dat hij uit Henri's woning had meegebracht.

Zij onderzochten gezamenlijk de papieren. Men vond de verschillendste dingen; een menigte brieven, geheime recepten, uittreksels uit verscheidene

boeken over magie, alchimie en astrologie, en alles leverde het bewijs, waarmede Henri zich de laatste twee jaren in zijne vrije uren had bezig gehouden.

»Maar wat is dit dan?» riep plotseling mijnheer Adisson, terwijl zijne blikken over een papier vlogen, dat hij in de hand hield. »Zou het mogelijk zijn?»

»Wat is er?» vroegde Leopold.

»Wonderbaar zijn de wegen des Heeren!» ging de predikant voort. »Moesten deze papieren ons daarom in handen komen?»

»Maar ik bid u, mijnheer Adisson, verklaar u toch nader,” smeekte Leopold.

»Hier is de geboorteakte van onzen Henri. Wonderlijk! Hij draagt uw geslachtsnaam; en uit deze papieren blijkt het duidelijk, dat hij niemand anders zijn kan, dan de zoon uws ooms, te Londen overleden, dezelfde naar wien uw vader te vergeefs zoekt, en naar wiens positie ik, na den dood zijner moeder, reeds weken tevergeefs onderzocht heb.”

»Is het mogelijk?» riep Leopold. »Dan is de ongelukkige Henri mijn neef — naast mijne ouders de naaste bloedverwant, die ik in deze wereld bezit.”

»Dat lijdt geen twijfel,” verzekerde mijnheer Adisson, nadat hij de papieren nogmaals doorbladerd had.

»Ach! waarom moest ik dat nu eerst weten, nu alles te laat is?» zuchtte Leopold.

»De Heer heeft dit alles toegelaten,» viel de predikant ernstig in de rede. »Hij heeft er voorzeker zijne wijze bedoelingen mede; en wellicht zal dit ons later nog eens duidelijk worden.»

»Zal ik Henri met deze nieuwe ontdekking bekend maken?» vroegde Leopold.

»In elk geval,» antwoordde Adisson. Misschien brengt het een gunstige verandering bij hem te weeg. Maar gij moet uw vader van de zaak onderrichten. Deel hem de geschiedenis in al hare bijzonderheden mee. Misschien is dit voor hem aanleiding, om zelf hierheen te komen en op meer omvattender wijze zorg te dragen voor den zoon zijns broeders.»

»Maar hoe zou Henri in deze treurige omstandigheden gekomen zijn?» vroegde de jonge man.

»Waarschijnlijk door den dood zijner moeder, waarvan ik uw vader het bewijs in handen gegeven heb.»

Van nu aan wijdde Leopold zich natuurlijk met nog grooter liefde en deelneming aan de verpleging van den ongelukkigen Henri. Reeds den volgenden morgen schreef hij een uitvoerigen brief aan zijn vader met het verzoek om, zoo mogelijk, zelf naar Parijs te komen.

EEN DUBBELE ERFENIS.

De zegen des Heeren, die maakt rijk;
 en Hij voegt er geene smart bij.

Spr. 10:22.

De volgende veertien dagen bracht Leopold zijne vrije uren bij Henri door. Hij deelde hem mede in welke betrekking hij tot hem stond, en er waren oogenblikken, waarin Henri zich daarover scheen te verheugen. Zijn lichamelijke toestand nam, wel is waar, onder de zorgvuldige verpleging van dag tot dag in beterschap toe, maar zijn geest scheen al somberder te worden. Met tranen van deelneming luisterde Leopold dikwijls uren lang naar de verwarde woorden van den ongelukkige, en deed alle moeite om een andere wending te geven aan den gang zijner gedachten; maar alles bleef zonder gevolg. Veertien dagen later werd Henri naar het krankzinnigengesticht overgebracht.

Nog eenmaal schreef Leopold aan zijn vader; want zijn eerste brief was tot nu toe onbeantwoord gebleven. Hij kon zich dit stilzwijgen niet verklaren. Weder verliepen er veertien dagen. Geen dag ging er voorbij, waarop hij het gesticht niet bezocht. Toen brak er een dag aan, welke, zoolang Leopold leeft, nooit uit zijne herinnering zal kunnen verbannen worden. Er komen ongetwijfeld dagen in het leven des menschen voor, die een geheel andere wending aan zijn bestaan

geven, dagen, die een reeks van gebeurtenissen in hun schoot dragen, waarvan het menschelijk verstand niet het minste bewustzijn koesterde. Zulk een dag was ook voor Leopold aangebroken, juist toen hij zijn twintigste jaar bereikt had. Eens op een morgen zat hij met mijnheer Adisson aan het ontbijt, toen deze een vluchtigen blik wierp in de courant, welke men hem zoo even gebracht had, en plotseling zoozeer door een advertentie geboeid scheen, dat Leopold er zelfs door getroffen werd.

»Is er wat nieuws!» vroegde de jonge man nieuwsgierig.

»Ik moet mij eerst bezinnen, of ik waak of droom,» hernam Adisson.

»Wat is er dan?»

»Hier, lees zelf!» zeide Adisson, terwijl hij Leopold de courant overhandigde en hem met den vinger de bewuste plaats aanwees.

Leopold las:

»Door het overlijden van den fabrikant D. de V. . . te Orleans, met achterlating van een aanzienlijk vermogen, zonder kinderen na te laten, noch een testament gemaakt te hebben, zoo wordt door dezen openlijk opgeroepen, als universeele erfgenaam, zijn eenige zuster Helena, gehuwd met zekeren Henri La Tour, of hare nakomelingen, zich onmiddellijk persoonlijk te

vervoegen bij den ondergeteekende, in gebreke waarvan de gemelde nalatenschap, na verloop van zes maanden, zal overgaan ten bate der schatkist."

Een lang stilzwijgen volgde, hetwelk niemand waagde te verbreken.

»Maar zal men de erfenis nu nog uitbetalen?» begon Leopold eindelijk weder.

»Het is zijn rechtmatig eigendom," hernam Adisson. »Men zal hem in zijn tegenwoordigen toestand, echter niet het beheer daarover toevertrouwen, maar dit opdragen aan zijn naasten erfgenaam, en deze erfgenaam is — uw vader. Haast u, hem dit onverwacht nieuws mede te deelen. Er is geen tijd te verliezen."

Leopold spoedde zich naar zijn kamer en schreef haastig aan zijn vader. Dit geschiedde 's morgens. Aan den avond van dienzelfden dag kwam de brievenbesteller met een brief, voorzien van zwarte lakken. Leopold opende hem en zonk bewusteloos op den grond neer. Adisson nam den brief op. Hij hield het bericht in van den dood zijns vaders, die na een ziekbed van verscheidene weken, den vorigen dag gestorven was. Dat was een harde slag! Leopold was ontroostbaar, en lang beproefde Adisson tevergeefs, hem weer op te richten. Eerst langzamerhand drongen de vertroosting des Heeren door tot het ter neergebogen

hart; maar eerst acht dagen later was hij bekwaam, om met zijn vriend te spreken over de gewichtige gebeurtenissen der laatste dagen en hun verband tot elkander.

»Wat nu te beginnen?» vroegde hij.

»Ik heb in deze zaak eenige stappen gedaan,» hernam Adisson »en een advocaat geraadpleegd. De stand der dingen is de volgende: Henri is en blijft de rechtmatige erfgenaam der nalatenschap. Daar hij zwak van geestvermogen en uw vader overleden is, zoo hebt gij en uw moeder het vruchtgebruik der erfenis, onder voorwaarde, dat gij u verbindt, te zorgen voor Henri's onderhoud, en alles te doen wat bevorderlijk is tot zijne genezing. Mocht zulks gelukken, dan treedt Henri zelf in al de rechten zijner erfenis. Het gerecht heeft beiden reeds beschikt, ten einde de zaak op deze wijze te regelen. Laat uw moeder onmiddellijk hier komen, of, wat nog beter is, spoed u naar huis, om haar te halen. Ik zal intusschen het overige in orde brengen.»

Leopold volgde dezen raad op. Hij spoedde zich naar zijn vaderland. Veertien dagen later keerde hij met zijn moeder, en de niet geringe nalatenschap zijns vaders, naar Parijs terug, richtte hier op naam zijner moeder een eigen fabriek op, en leefde als een gelukkige, teerbeminde zoon aan hare zijde. Beiden wandelden in de vreeze des Heeren en in het genot zijner liefde.

Na korten tijd waren ook de zaken aangaande Henri's erfenis geregeld. Tegen borgstelling, die de wet bepaalde, werd het geheele beheer daarover aan Leopold toevertrouwd. Ten gunste en op rekening van Henri vergrootte Leopold zijn fabriek, zoodat deze na verloop van weinige jaren een der aanzienlijkste in de wereldstad was. Alles, wat den ongelukkigen Henri vreugde verschaffen, zijn lijden verzachten, en tot zijne genezing bijdragen kon, werd hem gegeven. Maar de toestand bleef zooals hij was; Henri bleef een offer zijner verstandsverbijstering; Hij leefde jaar in jaar uit in zijne droombeelden, en zelfs de mededeeling dat hij nu waarlijk een rijk man was, kon hem zijn verstand niet weergeven. Hij geloofde het niet, maar hoopte altijd nog, door eigene kunst, schatten te verwerven. Alzoo is het met dien, die zichzelf schatten vergadert, en niet rijk is in God." — »Want wat zou het den mensch baten, zoo hij de geheele wereld won, en zijner ziele schade leed? — »Die rijk willen worden, vallen in verzoeking, en in den strik." Ach, hoe dwaas zijn toch allen, die meenen, dat het geluk huns levens afhangt van hun verstand en hunne inspanning. Gelukkig zij, die eerst het koninkrijk Gods zoeken en zijne gerechtigheid; en al deze dingen zullen hun toegeworpen worden!

